

Suvremeno hotelijerstvo i "Biophilic design" uređenja hotela

Rigo, Rafael

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:371779>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-10**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

Rafael Rigo

**SUVREMENO HOTELIJERSTVO I "BIOPHILIC DESIGN"
UREĐENJA HOTELA**

Diplomski rad

Pula, 2024.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

Rafael Rigo

**SUVREMENO HOTELIJERSTVO I "BIOPHILIC DESIGN"
UREĐENJA HOTELA**

Diplomski rad

JMBAG: 0303074208, redovan student

Studijski smjer: Kultura i turizam

Predmet: Suvremeno hotelijerstvo kulturnog turizma

Mentorica: prof. dr. sc. Tamara Floričić

Pula, rujan 2024.

Sadržaj

UVOD.....	1
1. SUVREMENO HOTELIJERSTVO	3
1.1. Kratki pregled razvoja hotelijerstva	5
1.1.1. Oblici smještaja kroz povijest.....	7
1.2. Trenutni trendovi u hotelijerstvu.....	9
1.2.1. Digitalizacija i tehnologija.....	10
1.2.2. Ekološka održivost.....	11
1.2.3. Personalizacija iskustva	12
1.2.4. Wellness i zdravlje	12
1.2.5. Autentična i lokalna iskustva	12
1.2.6. Fleksibilnost rezervacije i boravka	13
1.3. Uloga održivosti u suvremenom hotelijerstvu	14
1.3.1. Ekološka održivost.....	15
1.3.2. Društvena održivost	17
1.3.3. Ekonomska održivost.....	18
2. BIOPHILIC DESIGN.....	21
2.1. Povijest i definicija biophilic designa	23
2.2. Psihološke i fiziološke osnove biofilije	26
2.2.1. Psihološke osnove biofilije	27
2.2.2. Fiziološke osnove biofilije.....	27
2.3. Temeljni principi biophilic designa.....	29

2.4. Biophilic Design Koncept: Ključni Elementi	31
2.4.1. Svjetlo	31
2.4.2. Priroda.....	32
2.4.3. Voda	33
2.4.4. Zrak.....	33
2.4.5. Materijali.....	34
2.4.6. Prostor	34
2.5. Utjecaj Biophilic Design-a na Zdravlje i Dobrobit.....	35
3. IMPLEMENTACIJA BIOPHILIC DESIGNA U HOTELIMA.....	37
3.1. Arhitektonski aspekti biophilic designa.....	38
3.2. Estetska i funkcionalna primjena.....	39
3.2.1. Estetska primjena	40
3.2.2. Funkcionalna primjena.....	40
3.3. Primjeri dizajnerskih elemenata u hotelima.....	42
4. STUDIJA SLUČAJA: USPOREDBA DVA HOTELA	48
4.1. Hotel u Hrvatskoj: Maslina Resort , Hvar	48
4.2. Hotel U Inozemstvu: Hotel Park Royal Collection Pickering, Singapur.....	52
5. ANALIZA I USPOREDBA	57
5.1. Sličnosti i razlike među hotelima.....	58
5.2. Učinkovitost i utjecaj biophilic designa na iskustvo gostiju.....	59
5.3. Utjecaj na poslovanje hotela i imidž.....	59
ZAKLJUČAK.....	62
LITERATURA	64

POPIS SLIKA.....	67
POPIS TABLICA.....	69

UVOD

Suvremeno hotelijerstvo nalazi se u središtu dinamičnih promjena, prilagođavajući se sve kompleksnijim potrebama i očekivanjima putnika današnjice. Kao važan segment turističke industrije, hoteli nisu samo mjesta za noćenje, već postaju ključne točke iskustva koje oblikuju cjelokupni doživljaj destinacije. U ovom kontekstu, pojam „biophilic design“ ili biofilni dizajn postaje sve važniji u osmišljavanju prostora koji su ne samo funkcionalni i estetski ugodni, već i duboko povezani s prirodom. Ideja biophilic designa temelji se na pretpostavci da ljudi imaju urođenu potrebu za povezanošću s prirodom. Ovaj pristup integrira prirodne elemente u urbane i arhitektonske prostore, čime se poboljšava emocionalna i fizička dobrobit korisnika.

Biophilic design koristi različite elemente, poput prirodne svjetlosti, vode, zelenila, prirodnih materijala i oblika koji podsjećaju na prirodne obrasce. Cilj je potaknuti osjećaj mira i opuštanja, smanjujući stres i potičući osjećaj zadovoljstva kod korisnika prostora. U kontekstu hotelijerstva, primjena biophilic designa može značajno unaprijediti iskustvo gosta, nudeći mu prostor koji ne samo da udovoljava funkcionalnim potrebama, već i doprinosi njegovom cjelokupnom psihofizičkom stanju.

U globalnim okvirima sve veći naglasak stavlja se na održivi razvoj i očuvanje okoliša, a hoteli, kao značajni potrošači resursa, suočavaju se s izazovom da smanje svoj ekološki otisak. Integracija biophilic designa predstavlja odgovor na te izazove, osiguravajući da hotelski objekti ne samo da smanjuju negativan utjecaj na okoliš, već i aktivno doprinose njegovom očuvanju. Primjena prirodnih elemenata u dizajnu može, primjerice, smanjiti potrebu za umjetnom rasvjetom i klimatizacijom, istovremeno stvarajući zdravije unutarnje okruženje.

Ovim radom nastoji se detaljno istražiti ulogu i značaj biophilic designa u suvremenom hotelijerstvu, analizirajući pritom konkretne slučajeve primjene ovog pristupa. Fokus će posebno biti na usporedbi hotela koji primjenjuju biophilic design u Hrvatskoj i jednog hotela u inozemstvu. Analiza će obuhvatiti različite aspekte dizajna, poput arhitekture, unutarnjeg uređenja i krajobraza, te će istražiti kako ovi elementi doprinose ukupnom iskustvu gostiju i pozicioniranju hotela na tržištu.

Metodologija istraživanja temelji se na analizi sekundarnih izvora podataka, uključujući pristup arhitektonskim pregledima, postojećim studijama slučaja, te analizi medijskih izvještaja i recenzija gostiju. Korištenjem desktop istraživanja, omogućava se sustavna usporedba odabranih hotela kroz dostupne informacije, istražujući sličnosti i razlike u primjeni biophilic designa. Kvalitativna analiza bit će ključna u razumijevanju utjecaja dizajnerskih strategija na iskustvo korisnika te na poslovne i ekološke performanse hotela.

U kontekstu Hrvatske, turizam igra ključnu ulogu u nacionalnoj ekonomiji, te je bitno istražiti kako domaći hoteli mogu iskoristiti koncepte održivosti i inovativnog dizajna kako bi poboljšali svoju konkurentnost. Usporedba s inozemnim primjerom omogućit će dublje razumijevanje kako različite kulturne i geografske okolnosti utječu na primjenu biophilic designa te kako se hrvatski hotelijeri mogu još bolje pozicionirati na svjetskom tržištu.

Ovim radom nastoji se pridonijeti razumijevanju suvremenih trendova u hotelijerstvu i potaknuti hotelijere i dizajnere na razmišljanje o značaju ponovne povezanosti s prirodom, ne samo kao alata za poboljšanje gostoljubivosti, već i kao sredstva za očuvanje našeg planeta. Kroz analizu i komparativni pristup, rad će nastojati identificirati najbolje prakse i ponuditi smjernice za daljnji razvoj održivog i inovativnog hotelijerstva u skladu s principima biophilic designa. Očekuje se da će rezultati istraživanja pružiti korisne uvide kako hotelijeri mogu primijeniti ove koncepte kako bi povećali svoju atraktivnost prema gostima koji cijene ekološki osviještene prakse bez kompromisa u pogledu udobnosti i estetike. Na taj način, rad ima za cilj potaknuti diskusiju i podizati svijest o važnosti biophilic designa kao alatke za suočavanje s izazovima suvremenog hotelijerstva.

1. SUVREMENO HOTELIJERSTVO

Hotelijerstvo, kao ključna komponenta globalne turističke industrije, kontinuirano se razvija i prilagođava rastućim i promjenjivim potrebama svojih klijenata. U kontekstu sve manjeg svijeta zbog globalne povezanosti, hoteli su evoluirali od jednostavnih mjesta za prenoćište do složenih centara usluga koji nude holističke doživljaje prilagođene suvremenom putniku. Ova transformacija ne samo da se fokusira na pružanje visokokvalitetne usluge, već i na uključivanje tehnoloških inovacija i održivih praksi koje smanjuju utjecaj na okoliš. Suvremeno hotelijerstvo obuhvaća široki spektar trendova i prilagodbi koji se odnose na personalizaciju, ekološku odgovornost i korištenje novih tehnologija poput IoT-a i umjetne inteligencije.¹ Osim toga, hotelska industrija prepoznaje važnost društvene odgovornosti, često se uključujući u lokalne zajednice i pružajući podršku lokalnim gospodarstvima kroz različite oblike suradnje. Industrija hotelijerstva doživjela je značajne promjene u posljednjim desetljećima zahvaljujući globalizaciji, napretku tehnologije i rastućoj osviještenosti o održivosti. Sve ove dinamike djeluju zajedno kako bi oblikovale način na koji hoteli operiraju te kako zadovoljavaju potrebe svojih posjetitelja. Hotelijerstvo kao djelatnost ima dugu i bogatu povijest koja seže tisućljećima unatrag. Od svojih najranijih početaka, kada su putnici tražili zaklon i sigurnost, do suvremenih luksuznih hotela koji nude vrhunsku uslugu i sofisticirane sadržaje, hotelijerstvo je prošlo kroz brojne transformacije. Razumijevanje povijesnog razvoja hotelijerstva ključno je za shvaćanje kako su današnji hoteli evoluirali i prilagođavali se potrebama svojih gostiju kroz različite epohe.²

U ovom poglavlju istražiti će se kako su rani oblici smještaja služili putnicima i kako su se razvijali kroz stoljeća. Prikazat će se razvoj modernih hotela, počevši od prvih komercijalnih gostionica i hotela u Europi i Sjedinjenim Američkim Državama, sve do uspostave međunarodnih hotelskih lanaca koji su postavili nove standarde u industriji. Prvi luksuzni hoteli, poput Savoy Hotela³ u Londonu (Slika 1), otvoreni su krajem 19. stoljeća, uvodeći inovacije poput električnog osvjetljenja, privatnih kupaonica i visokokvalitetne usluge.

¹ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 35

² Gržinić, J. (2019). Uvod u turizam- povijest, razvoj, perspektive, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula

³ Povijest i inovacije: <https://www.savoyhotel.com/history>

Slika 1. Hotel Savoy, London

Izvor: Povijest i inovacije: <https://www.savoyhotel.com/history>

Osim toga, razmotrit će se kako su inovacije i društvene promjene u 21. stoljeću, uključujući tehnološki napredak i rastuću ekološku svijest, oblikovale suvremeno hotelijerstvo. Razvoj hotelijerstva u 21. stoljeću obilježen je brzim tehnološkim napretkom i promjenama u preferencijama putnika. Digitalizacija omogućuje online rezervacije, personalizirane usluge i pametne sobe opremljene naprednom tehnologijom. Istovremeno, raste svijest o važnosti održivosti, što potiče hotele na implementaciju zelenih praksi i ekološki prihvatljivih rješenja.⁴ Razvoj boutique hotela, fokusiranih na jedinstveni dizajn i personaliziranu uslugu, predstavlja odgovor na zahtjeve moderne klijentele koja traži autentična i individualizirana iskustva.⁵

Kroz povijesni pregled, nastojat će se pružiti dublje razumijevanje ključnih prekretnica i trendova koji su oblikovali hotelsku industriju, te kako su ti čimbenici utjecali na današnje prakse i buduće perspektive hotelijerstva. Također će istražiti razvoj i trenutne trendove u hotelijerstvu, kao i kako se industrija prilagođava novim izazovima kroz inovativne pristupe. Također, bit će naglašena

⁴ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 115

⁵ IBID; str. 270

uloga održivosti koja postaje imperativ za hotelske operacije na globalnoj razini, zadovoljavajući pritom ne samo ekonomske i ekološke, već i društvene ciljeve.⁶

1.1. Kratki pregled razvoja hotelijerstva

Hotelijerstvo, kao posebna grana turističke industrije, ima složenu povijest koja seže tisućljećima unazad. Definira se kao pojam uži od ugostiteljstva, a zapravo je jedna gospodarska aktivnost koja je složena i jako važna. Predstavlja gospodarsku djelatnost u kroz koju se turistima pružaju usluge smještaja i različite druge usluge hotelijerstva dok isti privremeno borave u hotelima.⁷ Prvi oblici smještaja za putnike zabilježeni su već u Starom Egiptu i Mezopotamiji gdje su česti putnici, poput trgovaca i hodočasnika, pronalazili utočište. Ove rane inačice hotela bile su osnovna prenoćišta koja su nudila sigurnost i sklonište⁸. Rimljani su posebno razvili infrastrukturu putovanja uključujući i smještajne objekte uz njihove ceste, čime su napravili veliki korak prema razvoju sustava gostoprimstva⁹. S padom Rimskog Carstva, sustav smještaja se raspao i ponovno se obnovio tek u srednjovjekovnoj Europi s pojavom hodočasničkih staza, gdje su samostani i crkve počeli pružati utočište putnicima. Renesansno razdoblje i razvoj trgovine usko su povezani s porastom putovanja, te se prvi put pojavljuju svratišta, koja su nudila jednostavne obroke i noćenje. Već u 16. stoljeću, Španjolska je bila poznata po svojoj mreži svratišta, a Engleska je usvojila slične modele gostinjskih kuća. Industrijska revolucija u 19. stoljeću bila je prekretnica u razvoju modernog hotelijerstva. Došlo je do masovne urbanizacije i ubrzanog prometnog razvoja, što je omogućilo porast broja putovanja. S pojavom željezničkog prometa i parobroda, pojava luksuznih gradskih hotela postaje sve češća, primjerice, otvaranjem legendarnih hotela poput pariškog Ritz-a i newyorškog Plaza hotela (*Slika 2*), koji su definirali standarde usluge i luksuza.

⁶ Gržinić, J. (2019). Uvod u turizam- povijest, razvoj, perspektive, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula

⁷ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 21

⁸ Gržinić, J. (2019). Uvod u turizam- povijest, razvoj, perspektive, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula

⁹ IBID

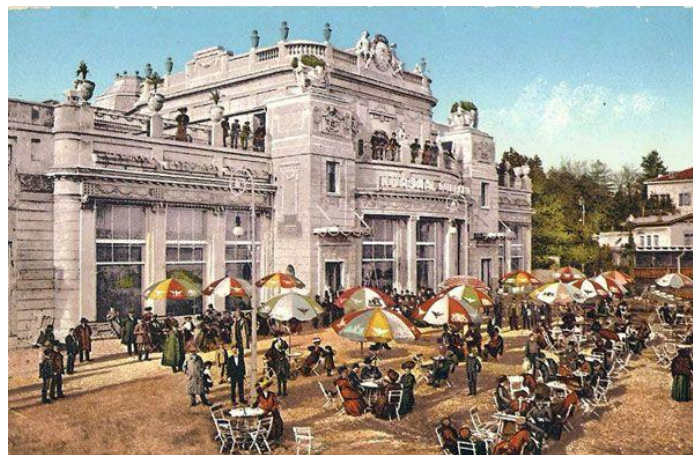
Slika 2. Hotel Plaza, New York, otvoren 1890. godine

Izvor: < <https://www.theplazany.com/history/timeline-history-of-the-plaza-hotel/> > (Posjećeno: 18.06.2024.)

U Hrvatskoj, hotelijerski sektor počeo se intenzivno razvijati krajem 19. i početkom 20. stoljeća unutar Austro-Ugarske Monarhije. Opatija, sa svojim specifičnim geografskim položajem i blagom klimom, postala je elitna destinacija europske aristokracije. Otvorenje hotela „Kvarner“ (Slika 2) 1884. godine označilo je početak luksuznog turizma i postavilo temelje za budući razvitak jadranske obale kao prestižne destinacije.

Slika 3. Najstariji hotel na istočnoj obali Jadrana otvoren 1884. godine kao prvi luksuzni objekt u Opatiji

Izvor: < <https://www.visitopatija.com/hotel-kvarner-prvi-hotel-na-jadranskoj-obali-p474> > (Posjećeno: 18.06.2024.)

Nakon Drugog svjetskog rata, socijalistička Jugoslavija prepoznala je turizam kao ključan sektor za deviznu zaradu. Masovni turizam razvijen je kroz gradnju velikih hotelskih kompleksa duž

jadranske obale. Hoteli su postali dostupni široj populaciji, a lokalni turizam je doživio cvjetanje. Hrvatska je kroz te godine postavila temelje za današnji razvoj turizma kao jedne od vodećih ekonomskih grana zemlje.¹⁰

U suvremenom vremenskom kontekstu, hrvatsko hotelijerstvo se suočava s izazovima postavljanja standarda kako na regionalnom tako i na globalnom nivou, uključujući digitalizaciju, uvođenje pametnih tehnologija i primjenu održivih praksi koje su nužne za privlačenje modernih, ekološki osviještenih turista.¹¹

1.1.1. Oblici smještaja kroz povijest

Povijest smještajnih objekata bogata je i raznolika, odražavajući društvene, ekonomske i kulturne promjene kroz tisućljeća.¹² Od prvih organiziranih zaklona za putnike u drevnim civilizacijama, preko srednjovjekovnih samostana i crkava, do komercijalnih gostionica renesanse i kolonijalnih hotela, evolucija smještaja pokazuje kako su se ljudi prilagođavali i odgovarali na potrebe putnika. U drevnim civilizacijama, potrebe putnika za smještajem bile su zadovoljene kroz razne oblike privremenog zaklona. U Mezopotamiji, jedna od najranijih civilizacija, trgovački putevi, poput dobro poznatog svilenog puta (Slika 2), povezivali su različite gradove, a karavansaraji su pružali zaklon i sigurnost trgovcima i njihovim karavanama.¹³

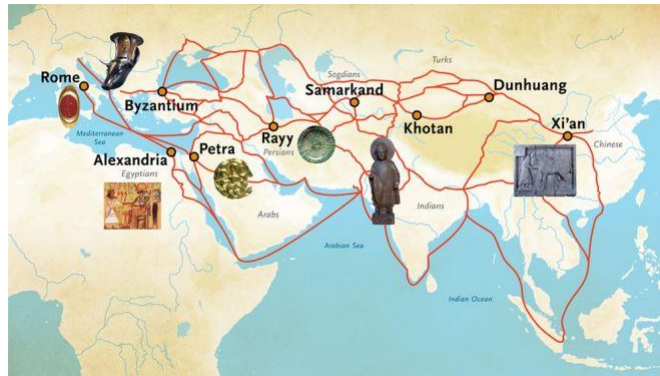
¹⁰ Gržinić, J. (2019). Uvod u turizam- povijest, razvoj, perspektive, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula

¹¹ IBID

¹² Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 299

¹³ Pirjevec, B., Kesar, O. 2002: Počela turizma, Mikrorad, Zagreb

Slika 4. Put Svile

Izvor: < <https://www.enciklopedija.hr/clanak/put-svile> > (Posjećeno: 18.06.2024.)

Karavansaraji su bile velike zgrade sa centralnim dvorištem okruženim sobama, namijenjene smještaju ljudi i njihovih životinja. U staroj Grčkoj, putnici su često boravili u privatnim domovima ili u gostionicama koje su pružale osnovne usluge. Grčki gradovi poput Atene i Sparte imali su posebne zgrade, poznate kao "pandokeion," koje su služile kao smještaj za putnike. Ove ustanove pružale su osnovne potrebe poput hrane i skloništa. U starom Rimu, razvoj puteva i trgovine doveo je do pojave "mansiones" i "tabernae." Mansiones su bile državne gostionice smještene duž glavnih puteva, koje su nudile smještaj državnim službenicima i putnicima. Tabernae su bile privatne gostionice smještene unutar gradova, koje su nudile smještaj i hranu.

Tijekom srednjeg vijeka, putnici su se oslanjali na crkve, samostane i privatne kuće za smještaj. Hodočasnici koji su putovali prema svetim mjestima često su nalazili utočište u samostanima i crkvama koje su nudile besplatan smještaj i hranu. Ovi objekti nisu bili luksuzni, ali su pružali sigurnost i osnovne uvjete za odmor. Krajem srednjeg vijeka, trgovački putevi postaju sve prometniji, a privatne gostionice i krčme počinju nuditi smještaj trgovcima i putnicima. Ove gostionice bile su smještene duž glavnih trgovačkih ruta i u blizini gradova, pružajući putnicima mjesto za odmor, obrok i društveni kontakt. Gostionice su često bile jednostavne, ali su pružale osnovne potrebe poput hrane, pića i kreveta. Razdoblje renesanse donosi značajne promjene u smještajnoj industriji. Razvoj trgovine i putovanja potiče izgradnju komercijalnih gostionica koje nude više od osnovnog smještaja. U Italiji, Francuskoj i Engleskoj pojavljuju se prve prave gostionice koje nude komfornije uvjete, uključujući privatne sobe, bolju hranu i više sadržaja.

Komercijalne gostionice¹⁴ postaju popularne među trgovcima, plemstvom i putnicima koji traže udobniji smještaj. Ove gostionice često su smještene u urbanim područjima i duž glavnih trgovačkih ruta, te pružaju širok spektar usluga uključujući skladištenje robe, staje za konje i sigurnosne mjere za zaštitu putnika i njihove imovine.¹⁵ Razdoblje kolonijalizma donosi daljnje promjene u smještajnoj industriji. Europske sile koje su osvajale i kolonizirale nove teritorije gradile su infrastrukturu potrebnu za smještaj svojih vojnika, trgovaca i administrativnih službenika. U kolonijalnim gradovima diljem Afrike, Azije i Amerike, izgrađeni su hoteli i gostionice koji su nudili smještaj europskim putnicima. Ovi objekti često su bili luksuzniji i bolje opremljeni u usporedbi s lokalnim smještajem, te su pružali europskim putnicima osjećaj doma u stranim zemljama. Kolonijalni hoteli postali su mjesta društvenih okupljanja, poslovnih sastanaka i kulturnih događanja, te su imali značajan utjecaj na razvoj hotelske industrije u koloniziranim područjima. Rani oblici smještaja pružili su temelj za razvoj moderne hotelske industrije. Od jednostavnih zaklona i gostionica u drevnim civilizacijama, preko srednjovjekovnih samostana i privatnih kuća, do komercijalnih gostionica i kolonijalnih hotela, smještaj je evoluirao kako bi zadovoljio potrebe putnika kroz različite povijesne epohe. Ova povijesna perspektiva omogućuje bolje razumijevanje današnjih smještajnih objekata i njihovog razvoja kroz stoljeća.

1.2. Trenutni trendovi u hotelijerstvu

Suvremeno hotelijerstvo neprestano se mijenja i prilagođava kako bi zadovoljilo potrebe modernih putnika i ostalo konkurentno na globalnom tržištu.¹⁶ Trendovi koji trenutno oblikuju ovu industriju uključuju digitalizaciju, personalizaciju usluga, održivost, biophilic dizajn, wellness turizam, te fleksibilnost i multifunkcionalnost hotelskih prostora.¹⁷

U dinamici modernog tržišta turizma, hotelijerstvo kontinuirano razvija nove koncepte usmjerene ka zadovoljstvu gostiju i operativnoj učinkovitosti.

¹⁴ Cerović, Z., *Hotelski menadžment*, Fakultet za turistički i hotelski menadžment Opatija, Opatija, 2003.

¹⁵ IBID

¹⁶ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 26

¹⁷ IBID

1.2.1. Digitalizacija i tehnologija

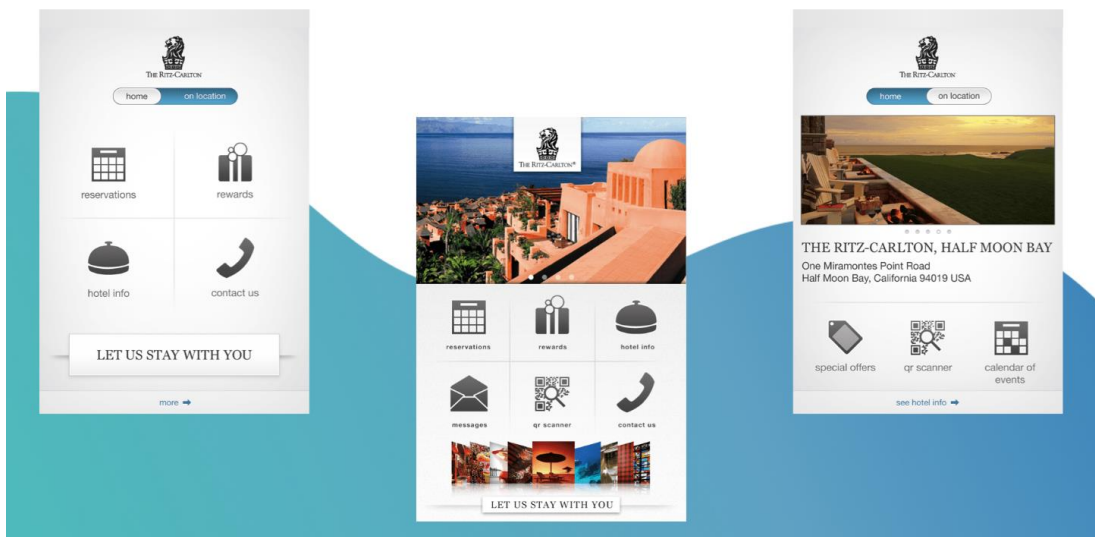
Digitalizacija je jedan od najvažnijih trendova u suvremenom hotelijerstvu, utječući na sve aspekte poslovanja.¹⁸ Napredne tehnologije omogućuju hotelima da poboljšaju efikasnost, unaprijede korisničko iskustvo i povećaju konkurentnost. Primjerice, pametne sobe koriste Internet of Things (IoT) tehnologiju kako bi gostima omogućile personalizirano i intuitivno iskustvo, dok mobilne aplikacije omogućuju gostima da se prijave i odjave, otključaju sobu, naruče sobnu uslugu i pristupe informacijama o hotelu i lokalnim atrakcijama. Beskontaktne usluge postale su posebno važne tijekom pandemije COVID-19, smanjujući potrebu za fizičkim kontaktom.¹⁹ Digitalizacija je transformirala svaki aspekt hotelskog poslovanja. Na primjer, hotel Ritz-Carlton koristi aplikaciju koja omogućava gostima pristup personaliziranoj usluzi i kontakt s osobljem kroz njihove pametne telefone²⁰ (Slika 3). Ova digitalizacija se proteže na prilagodbu soba potrebama gostiju. Pametni sustavi upravljanja energijom ne samo da optimiziraju potrošnju već omogućuju personalizaciju iskustva – od svjetlosnog ugođaja do temperature u sobi. Primjerice, Marriott hoteli koriste IoT kako bi omogućili gostima podešavanje uvjeta u sobi putem mobilnih aplikacija ili glasovnih naredbi preko uređaja poput Amazon Alexa.

¹⁸ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 34-35

¹⁹ IBID

²⁰ Ritz-Carlton. (2023); Ritz-Carlton Mobile App Features; Preuzeto s Ritz-Carlton službene stranice

Slika 5. The Ritz-Carlton mobilna aplikacija

Izvor: < <https://www.moacreative.com/our-work/ritz-carlton/> > (Posjećeno: 18.06.2024.)

1.2.2. Ekološka održivost

Održivost je postala ključan element u hotelijerstvu zbog rastuće svijesti gostiju o okolišu, regulatornih zahtjeva i potencijalnih ušteda troškova. Hoteli sve više implementiraju energetske efikasne sustave i koriste obnovljive izvore energije poput solarnih panela, geotermalne energije i vjetroturbina.²¹ Ove inicijative smanjuju ugljični otisak hotela i operativne troškove. Također, hoteli usvajaju prakse održivog upravljanja otpadom, uključujući smanjenje upotrebe plastike, recikliranje i kompostiranje organskog otpada, što ne samo da smanjuje negativan utjecaj na okoliš, već često privlači goste koji cijene ekološku osviještenost. Ekološka svijest igra ključnu ulogu u modernom hotelijerstvu.²² Mnoga hotelska poduzeća poput Hiltona implementirala su programe kao što su recikliranje vode i korištenje solarne energije. Hotel Lone u Rovinju, koristi energetske učinkovite sustave i pročišćava otpadne vode koje koristi za navodnjavanje svojih vrtova, čime smanjuje svoje ekološko opterećenje²³.

²¹ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 110

²² IBID

²³ Preuzeto s službene stranice hotela Lone. < <https://www.maistra.com/properties/hotel-lone/#/> >

1.2.3. Personalizacija iskustva

Personalizacija usluga postala je ključna za zadovoljavanje očekivanja modernih gostiju. Korištenje big data i naprednih analitičkih alata omogućuje hotelima da prikupe i analiziraju podatke o gostima, pružajući im personalizirane ponude i usluge. To uključuje prilagođene preporuke za restorane, aktivnosti i posebne ponude.²⁴ Osim toga, hoteli nude prilagođene pakete i usluge temeljene na preferencijama gostiju, poput posebnih dijetalnih menija, personaliziranih spa tretmana i aktivnosti koje odgovaraju interesima pojedinaca ili grupa. Hoteli sve više koriste podatke za stvaranje prilagođenog iskustva. Upotrebom umjetne inteligencije i analitike podataka, hoteli mogu predvidjeti preference gostiju i prilagoditi ponudu njihovim potrebama. Na primjer, prepoznati hotelski lanac Four Seasons pruža gostima personalizirane itinerare na temelju njihovih prošlih boravaka i interesa.

1.2.4. Wellness i zdravlje

Wellness turizam, fokusiran na zdravlje i dobrobit gostiju, raste u popularnosti. Hoteli odgovaraju na ovaj trend nudeći raznovrsne wellness sadržaje i programe. Moderne spa i wellness centri nude širok spektar usluga, uključujući masaže, hidroterapiju, saune, parne kupelji, aromaterapiju i druge tretmane koji promiču opuštanje i obnovu. Mnogi hoteli nude vrhunske fitness centre opremljene najnovijom opremom, kao i razne sportske i rekreacijske aktivnosti poput joga tečajeva, pilatesa, plivanja i tenisa. Potreba za wellness sadržajima potaknuta je porastom svijesti o zdravlju. Hoteli kao što su Anantara Resorts pružaju sofisticirane wellness programe uključujući ajurvedske tretmane (terapijske masaže), holističku medicinu, kao i personalizirane wellness planove koji se usklađuju sa zdravstvenim ciljevima gostiju²⁵.

1.2.5. Autentična i lokalna iskustva

Turistički doživljaj temelji se na razvijenijim potrebama turističke potražnje. Današnji turisti priželjkuju iskusiti nove doživljaje, žele se educirati, a u isto vrijeme zabaviti, žele istraživati i

²⁴ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković"

²⁵ IBID

upoznavati se s autentičnošću određene turističke destinacije.²⁶ Gosti sve više traže autentičnosti i iskustva koja ih povezuju s lokalnom kulturom. Primjerice, hotel San Rocco u Istri nudi jedinstvena iskustva kroz edukativne radionice o lokalnim tradicijama, uključujući tartufarenje i proizvodnju maslinovog ulja.²⁷ Ovakve inicijative ne samo da obogaćuju boravak gosta, već i jačaju lokalnu ekonomiju.

1.2.6. Fleksibilnost rezervacije i boravka

U današnjem neizvjesnom vremenu, hoteli su razvili fleksibilnu politiku rezervacija kako bi se prilagodili potrebama gostiju. Na primjer, hotelski lanac Accor nudi „All Safe“ program, omogućujući fleksibilne uvjete otkazivanja što je osobito privuklo pažnju poslovnih putnika koji cijene mogućnost brzog prilagođavanja planova.²⁸ Osim same fleksibilnosti rezervacija i boravka razvio se i trend fleksibilnosti dizajna hotela i hotelskih prostora. Fleksibilnost i multifunkcionalnost postaju sve važniji u dizajnu hotelskih prostora, kako bi se mogli prilagoditi različitim potrebama i događajima. Konferencijske dvorane koje se mogu prilagoditi različitim vrstama događanja, od poslovnih sastanaka do vjenčanja, postaju sve popularnije. Ovi prostori često uključuju najnoviju audiovizualnu opremu i fleksibilne rasporede sjedenja. Uz porast rada na daljinu, hoteli sada nude fleksibilne radne prostore i co-working zone koje omogućuju gostima da produktivno rade izvan ureda. Ovi prostori često uključuju brzi internet, privatne kabine za pozive i udobne radne stanice.

Ovi trendovi odražavaju stalnu potrebu hotelijerstva da se razvija i prilagođava promjenama u željama i očekivanjima svojih korisnika, istovremeno se natječući za pozornost putnika kroz inovaciju i pružanje izvanredne usluge. Isto tako pokazuju napore industrije da se prilagodi i inovira kako bi ostala relevantna u modernom vremenu.²⁹ Bilo da se radi o implementaciji novih tehnologija, ekološki prihvatljivih praksi, ili pružanju jedinstvenih lokalnih iskustava, hoteli se nastoje istaknuti pružanjem nezaboravnih doživljaja svojim gostima. Održavanje fleksibilnosti i personalizacije usluga ključno je za uspjeh u sve konkurentnijem globalnom tržištu turizma. Kroz

²⁶ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 169

²⁷ Gržinić, J., Bevanda, V. (2014). *Suvremeni trendovi u turizmu*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

²⁸ Accor Hotels. (2023); All Safe and Flexible Booking Policies, Preuzeto s Accor Hotels službene stranice.

²⁹ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 170

promjene i prilagodbe, hotelske kompanije postavljaju nove standarde koji redefiniiraju industriju i oblikuju budućnost putovanja. Kombinacija tehnologije, održivosti, i kulturnih iskustava ne samo da zadovoljava trenutne potrebe potrošača, već i postavlja temelje za buduće generacije putnika.

1.3. Uloga održivosti u suvremenom hotelijerstvu

Iako se održivost često povezuje primarno s očuvanjem okoliša, ekološka održivost čini samo jedno od četiri temeljna načela održivosti. U turizmu, ekološka održivost podrazumijeva zadovoljenje turističkih potreba unutar netaknutog okoliša, uz poštovanje interesa lokalnog stanovništva turističkih destinacija, dok se istovremeno osigurava očuvanje bioraznolikosti, resursa i osnovnih ekoloških procesa. Sociokulturna održivost nastoji očuvati kulturu i vrijednosti lokalne zajednice. Unutar turizma, to znači da lokalna zajednica prihvaća turiste bez narušavanja društvene harmonije. Ekonomska održivost se fokusira na osiguravanje ekonomskog razvoja kroz učinkovito upravljanje resursima kako bi i buduće generacije mogle imati koristi od njih. Tehnološka održivost, kao četvrto načelo, odnosi se na korištenje tehnologije na način koji podržava čovječanstvo, bez štetnog utjecaja na okoliš, zdravlje ljudi i ekonomsku učinkovitost.³⁰

Održivo hotelijerstvo temelji se na strateškom i integriranom upravljanju poslovnim procesima radi postizanja održivosti. To uključuje korištenje obnovljivih izvora energije, napredne reciklažne prakse, smanjenje toplinskih gubitaka kroz naprednu izolaciju, korištenje solarne energije i povećanje energetske učinkovitosti. Dodatno, naglasak je na maksimiziranju prirodnog svjetla i svježeg zraka u prostorima za goste, korištenju održivih i recikliranih materijala te građenju hotela od obnovljivih građevinskih materijala.³¹ Uvođenje pametnih hotelskih soba predstavlja inovativan pristup koji ne samo da smanjuje potrošnju energije, nego i poboljšava operativnu učinkovitost te smanjuje potrebu za intenzivnom radnom snagom, što u konačnici doprinosi većem zadovoljstvu gostiju. Zbog zakonskih regulativa i rastuće svijesti turista o održivosti, sve je veći interes za tzv. zelene hotele. Ovi hoteli, dizajnirani prema suvremenim turističkim trendovima, bilježe porast potražnje, što im omogućuje da svoje usluge cijene više. Njihovo poslovanje temelji se na društvenoj odgovornosti i održivim praksama, što ih ističe na tržištu. Korištenjem metoda

³⁰ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 115

³¹ IBID

poput smanjenja potrošnje energije i vode, povećane reciklaže i ekološki prihvatljivih proizvoda, zeleni hoteli ne samo da pozitivno utječu na okoliš nego također osiguravaju povoljne financijske ishode.³²

Prema podacima Udruženja američkih turoperatora, 78% Amerikanaca želi boraviti u zelenim hotelima, dok trećina Europljana preferira ekološke destinacije za odmor.³³ Ovaj trend potiče međunarodne hotelske lance da u svoje poslovanje integriraju društveno odgovorne prakse, što im pomaže u izgradnji međunarodnog ugleda. Kroz stjecanje certifikata održivosti, hoteli pokazuju svoju predanost održivom poslovanju, povećavajući tako svoju konkurentnost i prepoznatljivost na tržištu. Eko certifikati potvrđuju kvalitetu i brigu za okoliš te promiču zdrav smještaj, hranu i ugodno okruženje, što izravno doprinosi zadovoljstvu gostiju.

Održivost je postala ključni element modernog hotelijerstva, s ciljem smanjenja negativnih učinaka na okoliš dok se zadovoljavaju potrebe suvremenih ekološki osviještenih potrošača. Uglavnom, održivost u hotelima obuhvaća ekološke, društvene i ekonomske dimenzije. U eri pojačane svijesti o klimatskim promjenama i očuvanju okoliša, održivost nije samo trend, već ključna komponenta strateškog planiranja u hotelijerstvu. Hoteli diljem svijeta, uključujući i u Hrvatskoj, implementiraju održive prakse kroz ekološku, društvenu i ekonomsku održivost, o čemu će se nešto više reći u nastavku poglavlja. Evo kako hoteli diljem svijeta, uključujući i u Hrvatskoj, implementiraju održive prakse:

1.3.1. Ekološka održivost

Ekološka održivost odnosi se na praksu korištenja resursa na takav način da se zadovoljavaju potrebe sadašnjih generacija, a da se pritom ne ugrožava sposobnost budućih generacija da zadovolje svoje potrebe. To podrazumijeva održavanje ekološke ravnoteže i očuvanje prirodnih

³² Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković"

³³ Gržinić, J., Bevanda, V. (2014). *Suvremeni trendovi u turizmu*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

resursa kroz razne pristupe i prakse.³⁴ Ekološka održivost obuhvaća različite prakse koje smanjuju ekološki otisak hotela i uključuju:³⁵

- **Efikasno korištenje resursa:** Hoteli implementiraju mjere za smanjenje potrošnje energije i vode. Primjerice, hoteli koriste LED rasvjetu, energetski učinkovite sustave grijanja i hlađenja te sustave za ponovno korištenje otpadnih voda.³⁶ Na primjer hoteli, poput Radisson Blu Resort & Spa u Splitu, provode politike štednje energije kroz tzv. „zelene sobe“ gdje se koriste sustavi za automatsko isključivanje struje i regulaciju temperature kada gosti nisu prisutni³⁷. Ovaj pristup ne samo da smanjuje potrošnju energije, već i troškove, dok doprinosi očuvanju okoliša.
- **Upravljanje otpadom:** Mnoge hotelske tvrtke provode rigorozne programe recikliranja, kompostiranja i smanjenja otpada. Hoteli potiču smanjenje upotrebe plastike te zamjenu jednokratnih proizvoda višekratnim ili biorazgradivim alternativama.³⁸ Hotel Esplanade u Zagrebu implementirao je detaljan program recikliranja, uključujući smanjenje upotrebe plastike i postupno uvođenje biorazgradivih materijala u poslovanje³⁹. Također, potiču goste na sudjelovanje u ovim inicijativama putem informacija dostupnih u hotelskim sobama.
- **Korištenje obnovljivih izvora energije:** Hoteli sve više uvode solarne panele i geotermalne sustave za smanjenje potrošnje neobnovljivih izvora energije. Solarni paneli sada postaju norma u novim hotelskim projektima. Falkensteiner Resort Punta Skala koristi solarne kolektore za grijanje vode, značajno smanjujući emisije ugljičnog dioksida⁴⁰. Isto tako i Arenaturist Grupa u Hrvatskoj implementirala je fotonaponske solarne elektrane na

³⁴ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 117

³⁵ IBID; 117-125

³⁶ IBID; 117-118

³⁷ Radisson Hotel Group. (2024); Sustainability Initiatives at Radisson Blu Hotels, Preuzeto s Radisson službene stranice.

³⁸ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 119

³⁹ Esplanade Zagreb Hotel. (2024); Zeleni program za goste, Preuzeto s Esplanade Zagreb službene stranice.

⁴⁰ Falkensteiner Hotels & Residences, (2024); Our Commitment to Sustainable Tourism, Preuzeto s Falkensteiner službene stranice.

svojim objektima, čime je značajno smanjen ukupni ekološki otisak korištenjem obnovljivih izvora energije.⁴¹

Ekološka održivost postaje sve važnija tema u međunarodnim politikama i korporativnim strategijama, kako zbog ekološke i socijalne odgovornosti, tako i zbog pritiska potrošača i regulatora. Povećana svijest o stanju okoliša i klimatskim izazovima potiče vlade, industriju i pojedince na traženje inovativnih rješenja koja podržavaju održivost našeg okoliša za buduće generacije.⁴²

1.3.2. Društvena održivost

Društvena održivost odnosi se na stvaranje i održavanje zdravih zajednica sposobnih zadovoljiti potrebe svojih članova u sadašnjosti i budućnosti. To uključuje promicanje društvene pravde, jednakosti, uključenosti, i poboljšanje kvalitete života za sve članove društva. Društveni aspekt održivosti usmjeren je na utjecaj hotela na lokalne zajednice. Evo nekoliko ključnih aspekata društvene održivosti:⁴³

- **Podrška lokalnoj zajednici:** Hoteli se uključuju u razvoj zajednice putem zapošljavanja lokalnog stanovništva, suradnje s lokalnim dobavljačima i podržavanjem lokalnih kulturnih inicijativa.⁴⁴ Velik broj hotela, poput Hotel Bellevue na otoku Lošinju, aktivno surađuje s lokalnim dobavljačima nabavljajući lokalno uzgojene namirnice, ručno rađene proizvode i angažirajući lokalne vodiče za kulturne ture, čime se pruža podrška lokalnom gospodarstvu i smanjuje ekološki otisak transporta⁴⁵.
- **Edukacija i osvješćivanje:** oteli organiziraju programe i aktivnosti koje pomažu edukaciji gostiju o lokalnim ekološkim i kulturnim pitanjima⁴⁶. Na primjer neki hoteli redovito organiziraju edukativne radionice za goste o važnosti morskog ekosustava i zaštiti lokalne flore i faune. Time podižu svijest ne samo među gostima, već i unutar lokalne zajednice.

⁴¹ Arenaturist Grupa. (2024). Izvještaj o održivosti 2023. Preuzeto s službene stranice Arenaturist Grupe.

⁴² Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 117

⁴³ IBID; str. 127-131

⁴⁴ IBID; str. 130

⁴⁵ Hotel Bellevue, Lošinj. (2024); *Local Partnerships and Community Engagement Initiatives*, Preuzeto s službene stranice Hotel Bellevue.

⁴⁶ Gržinić, J., Bevanda, V. (2014). *Suvremeni trendovi u turizmu*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Društvena održivost je ključna kako bi se osiguralo da razvoj i gospodarski rast dovode do povećanja kvalitete života za sve ljude, ne samo za privilegirane skupine. Održavajući fokus na jednakosti, zdravlju i participativnom upravljanju, društva mogu izgraditi temelje za inkluzivniji i pravedniji svijet.

1.3.3. Ekonomska održivost

Ekonomska održivost odnosi se na strategije i prakse koje omogućavaju dugoročni gospodarski rast i razvoj na način koji je financijski održiv, tj. ne dovodi do iscrpljivanja resursa niti ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da zadovolje svoje ekonomske potrebe.⁴⁷ Ekonomska održivost odnosi se na pristupe koji omogućuju dugoročnu financijsku stabilnost kroz održive prakse. Ključni aspekti ekonomske održivosti uključuju:

- **Efikasno poslovanje:** Primjena održivih praksi često vodi smanjenju troškova operacije, poboljšava učinkovitost i dugoročnu profitabilnost⁴⁸. Primjena strategija održivosti često dovodi do smanjenja operativnih troškova kroz optimizaciju korištenja resursa. Na primjer, implementacija sustava za nadzor potrošnje vode i energije omogućava hotelima da precizno prate korištenje resursa i identificiraju mogućnosti za daljnje uštede. Dobar primjer je Hotel Villa Dubrovnik koji je dobio priznanje za svoj održivi poslovni model koji kombinira luksuznu ponudu s ekološki prihvatljivim praksama, čime potiče integraciju lokalnih proizvoda i zaštitu okoliša kroz obnovljive resurse⁴⁹.
- **Zadovoljstvo gostiju i lojalnost:** Potrošači sve više biraju ekološki osviještene opcije, a održivi hoteli mogu povećati lojalnost gostiju privlačenjem ekološki osviještene klijentele. Istraživanja pokazuju da gosti preferiraju smještaje koji promoviraju održive prakse. Hotel Lone, Rovinj dobio je priznanje zbog svog angažmana na području ekološke održivosti, čime su ostvarili povećanje broja povratnih gostiju koji cijene njihove napore u očuvanju okoliša.⁵⁰

⁴⁷ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 132-133

⁴⁸ Smith, L. (2024). *Economic Benefits of Sustainable Practices in Hospitality*. *International Journal of Hospitality Management*, 51, 223-240.

⁴⁹ Villa Dubrovnik. (2024). *Studija slučaja: Održivo poslovanje*. Preuzeto s službene stranice hotela Villa Dubrovnik.

⁵⁰ Hotel Lone. (2023); *Case Study on Sustainable Practices*, Preuzeto s službene stranice hotela Lone.

U praksi, ekonomska održivost zahtijeva integraciju ekonomskih, ekoloških i socijalnih ciljeva. To znači da se prilikom donošenja odluka uzimaju u obzir ne samo financijski pokazatelji, već i ekološki i društveni učinci tih odluka. Primjeri ekonomskih politika koje podržavaju održivost uključuju poticanje korištenja obnovljive energije, ulaganje u zelene tehnologije, promociju održivog turizma, poticanje cirkularne ekonomije, te razvoj ljudskog kapitala kroz edukaciju i obuku. Na razini poduzeća, ekonomska održivost može uključivati prakse kao što su efikasno upravljanje lancem opskrbe, smanjenje ekološkog otiska, etičko poslovanje i dugoročno planiranje koje uključuje procjenu rizika povezanih s održivosti. Iako ekonomska održivost predstavlja izazov, njezina primjena može dovesti do stabilnog i dugoročnog gospodarskog uspjeha koji koristi kako poduzećima i gospodarstvima, tako i širem društvu.

Održivost u hotelijerstvu nije samo imperativ za zaštitu okoliša, već postaje sve važniji faktor za privlačenje i zadržavanje gostiju, smanjenje operativnih troškova te pozitivan doprinos lokalnim zajednicama. Hoteli koji uspješno implementiraju i promoviraju održive prakse postavljaju sebe kao pionire u industriji i postavljaju standarde za buduće poslovanje.⁵¹ Uloga održivosti u suvremenom hotelijerstvu pokazuje kako integracija ekoloških i društvenih praksi ne samo da zadovoljava rastuće zahtjeve ekološki osviještenih putnika, već također donosi stvarne prednosti poput smanjenja troškova i poboljšanja operativnog učinka. Prilagođavanje proizvodnih i uslužnih procesa kako bi bili više održivi ključni je korak u izgradnji dugoročnog uspjeha, dok hoteli koji usvajaju ove prakse često postižu bolju reputaciju i lojalnost među svojim gostima. Ovo sveobuhvatno usvajanjem održivih strategija stoga ne samo da doprinosi očuvanju okoliša i jačanju lokalnih zajednica, već također povećava konkurentnost hotela na globalnom tržištu. Dodatne koristi uključuju stvaranje privlačnije radne okoline, poboljšanje odnosa s lokalnim dobavljačima, te povećanje atraktivnosti smještaja među putnicima koji aktivno traže ekološki odgovorne opcije. Korištenje održivih praksi u hotelijerstvu ne predstavlja samo prilagodbu ekološkom trendu, već i pametan poslovni potez koji dugoročno doprinosi smanjenju troškova, povećanju konkurentnosti i jačanju ekološke reputacije firme. U svijetu sve složenijih ekoloških izazova, implementacija

⁵¹ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 115

takvih politika neophodna je za očuvanje prirodnih resursa, jačanje odnosa s lokalnim zajednicama te osiguravanje održivog razvoja kako za hotele, tako i za šire društvo.⁵²

Ovi trendovi suvremenog hotelijerstva odražavaju potrebu za inovacijama i prilagodbom promjenjivim potrebama tržišta. Digitalizacija, personalizacija usluga, održivost, biophilic dizajn, wellness turizam te fleksibilnost i multifunkcionalnost hotelskih prostora samo su neki od ključnih trendova koji oblikuju budućnost industrije. Usvajanjem ovih trendova, hoteli mogu pružiti izvanredno iskustvo gostima, povećati svoju konkurentnost i pridonijeti održivom razvoju.⁵³

Kao što i sam naslov ovoga rada glasi, ovaj rad će se najviše usredotočiti na "Biophilic design" uređenja hotela, te će se zbog toga u narednom potpoglavlju reći nešto više o samom Biophilic designu kao pojmu te će se navesti njegova primjena u arhitekturi i dizajnu.

⁵² Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula

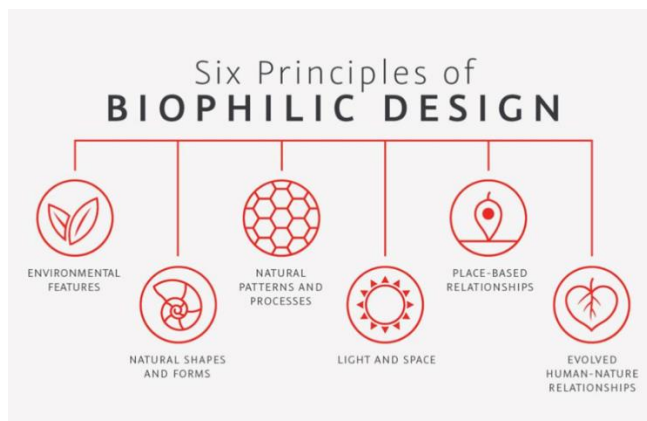
⁵³ IBID

2. BIOPHILIC DESIGN

Biophilic design je koncept koji u središte stavlja naše urođene afinitete prema prirodi i prirodnim oblicima života, integrirajući ih unutar dizajnerskih praksi za izgradnju prostora koji potiču dobrobit i kreativnost. Biophilic design je koncept u arhitekturi i dizajnu koji integrira elemente prirode u izgrađeno okruženje. Pojam potječe od riječi "biophilia", što znači ljubav prema životu i živim sistemima. Biophilic design temelji se na ideji da ljudi imaju urođenu potrebu za povezanošću s prirodom, što može pozitivno utjecati na njihovo zdravlje, dobrobit i produktivnost. Cilj biophilic design-a je stvaranje prostora koji oponašaju prirodne uvjete, čime se povećava kvaliteta života korisnika tih prostora.⁵⁴

Biophilic design uključuje nekoliko ključnih principa (Slika 6.). Prirodna svjetlost se maksimalno koristi za osvjetljenje prostora, što može poboljšati raspoloženje i produktivnost. Uvođenje biljaka i zelenih površina u unutarne i vanjske prostore doprinosi stvaranju ugodnog okoliša.⁵⁵ Upotreba materijala poput drveta, kamena i vode, koji podsjećaju na prirodne okoliše, dodatno povećava osjećaj povezanosti s prirodom.

Slika 6. Ključni principi Biophilic designa

Izvor: https://www.researchgate.net/figure/Biophilic-Design-Principles_fig1_363833232

Dizajn koji uključuje nepravilne, zakrivljene linije i uzorke koji se nalaze u prirodi, stvara estetski privlačne prostore. Pružanje pogleda na prirodne pejzaže ili unutarne zelene površine kroz prozore

⁵⁴ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 321

⁵⁵ IBID

i otvorene prostore omogućava vizualni kontakt s prirodom. Integracija zvukova poput žubora vode ili ptičjeg pjeva stvara opuštajuću atmosferu.⁵⁶

Prednosti biophilic design-a su brojne i uključuju poboljšano zdravlje i dobrobit. Studije su pokazale da izlaganje prirodnim elementima može smanjiti stres, krvni tlak i poboljšati opće raspoloženje. Radna okruženja koja uključuju biophilic elemente mogu poboljšati koncentraciju i produktivnost zaposlenika. Korištenje prirodnih materijala i pasivnih solarnih dizajna može smanjiti potrebu za umjetnim izvorima energije, čineći zgrade ekološki održivijima. Prostorije dizajnirane s biophilic elementima često su vizualno privlačnije, što može povećati zadovoljstvo korisnika.⁵⁷

Biophilic design se može primijeniti u raznim vrstama zgrada, uključujući stambene zgrade, uredske prostore, javne prostore, obrazovne ustanove i zdravstvene ustanove. U stambenim zgradama, biophilic design uključuje uvođenje zelenih zidova, vrtova na krovovima i velikih prozora koji omogućuju pogled na prirodu. U uredskim prostorima, korištenje biljaka, prirodnih materijala i velikih prozora stvara ugodno i produktivno radno okruženje. Javni prostori, poput parkova, trgova i pješačkih zona, dizajnirani su tako da uključuju vodene elemente, biljke i prirodne materijale. Obrazovne ustanove koje integriraju biophilic elemente potiču učenje i smanjuju stres kod učenika i studenata. U zdravstvenim ustanovama, prirodni elementi poboljšavaju ozdravljenje pacijenata i smanjuju stres.⁵⁸ Biophilic design predstavlja važan korak prema stvaranju zdravijih, održivijih i ugodnijih prostora. Integracijom prirodnih elemenata u arhitekturu i dizajn, moguće je poboljšati kvalitetu života korisnika, smanjiti negativne utjecaje na okoliš i stvoriti estetski privlačne prostore. S obzirom na rastuću urbanizaciju i udaljavanje ljudi od prirode, biophilic design postaje sve važniji u suvremenom arhitektonskom i dizajnerskom pristupu.

U nastavku rada će se detaljnije obraditi tema "Biophilic designa" uređenja, principi istog i njegov utjecaj na zdravlje i dobrobit.

⁵⁶ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 321

⁵⁷ Stephen R., Kellert, Heerwagen, J., Mador, M. (2011), Biophilic design: The Theory, Science and Practice of bringing Buildings to Life, Wiley

⁵⁸ IBID

2.1. Povijest i definicija biophilic designa

Biophilic design je sustavni pristup dizajnu koji nastoji integrirati prirodne elemente i procese u izgrađeni okoliš. Njegov cilj je stvoriti prostore koji poboljšavaju dobrobit ljudi i podržavaju prirodni ekosustav. Ovaj pristup obuhvaća upotrebu prirodnih materijala, svjetla, ventilacije, vegetacije i pejzažnih elemenata da bi se oponašali uvjeti ekosustava unutar urbanih i industrijskih prostora. U suvremenom kontekstu, biophilic design nije ograničen samo na arhitektonske elemente, već se proširuje i na planiranje urbanih prostora, dizajn interijera i izradu proizvoda. U Hrvatskoj, sve veći broj projekata uvodi biophilic principe kako bi potaknuo zdravlje i zadovoljstvo korisnika prostora, uzimajući u obzir specifičnosti lokalnih resursa i klime.

Biophilic design obuhvaća nekoliko ključnih komponenti:

- Prisutnost i integracija prirodnih elemenata: To uključuje upotrebu biljaka kao dijela dizajna interijera, te dizajn koji potiče kontakt sa svjetlom, vodom i prirodnim teksturama i materijalima.
- Povezanost s vanjskim okruženjem: Dizajn koji omogućuje vizualnu i fizičku povezanost s vanjskim svijetom, npr. putem velikih prozora, balkona ili terasastih vrtova.
- Inspiracija prirodnim oblicima i uzorcima: Oponašanje prirodnih uzoraka, poput spirala, mrežica i drugih geometrijskih oblika prisutnih u prirodi kroz dizajn zgrada i umjetničke instalacije.

Ovi elementi pomažu osnažiti osjećaj povezanosti s prirodom, čak i unutar urbanih i izgrađenih prostora, te doprinosi psihičkom i fizičkom zdravlju njihovih korisnika⁵⁹.

Biophilic design proizlazi iz pojma biophilia, koji je popularizirao biolog i prirodoslovac Edward O. Wilson 1984. godine. Biophilia se definira kao urođena ljudska sklonost ka traženju povezanosti s prirodom i drugim oblicima života. Prema Wilsonu, ovo je povezano s evolucijskim preživljavanjem, gdje je interakcija s prirodom bila od vitalne važnosti za opstanak⁶⁰. Kroz

⁵⁹ Kellert, S. R., & Calabrese, E. F. (2015). *The Practice of Biophilic Design*. Yale University Press.

⁶⁰ Wilson, E. O. (1984). *Biophilia*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

povijest, arhitektura je često reflektirala temeljnu ljudsku potrebu za okruženjem koje uključuje prirodne elemente. Drevne civilizacije, poput Egipćana i Rimljana, koristile su vrtne dizajne unutar svojih peristila kako bi unijele prirodu u središte urbanog života. Renesansni vrtovi u Italiji također naglašavaju harmoniju između čovjeka i prirode kroz umjetnički oblikovane pejzaže⁶¹. Industrijska revolucija i urbanizacija često su narušavali ove prirodne veze, što je dovelo do zagađenih i prenapučenih gradova. S vremenom, tijekom 20. stoljeća, sve veći naglasak stavljen je na potrebu za integracijom prirodnih aspekata u dizajn, što je kulminiralo formalizacijom biophilic designa kao discipline krajem 20. i početkom 21. stoljeća.

Biophilic design nije novitet, ali njegova popularnost raste u posljednjim desetljećima zbog sve većeg prepoznavanja važnosti održivosti i zdravlja u izgrađenom okolišu. Korištenje biofilnih elemenata može se pratiti do drevnih civilizacija koje su intuitivno integrirale prirodu u svoje arhitektonske strukture. Primjeri uključuju viseće vrtove Babilona i rimske peristilne vrtove, gdje su prirodni elementi korišteni za stvaranje estetski privlačnih i funkcionalnih prostora. Ovi povijesni primjeri pokazuju duboko razumijevanje važnosti prirodnih elemenata u poboljšanju kvalitete života. Koncept biophilic design-a temelji se na ideji da ljudi imaju urođenu potrebu za povezanošću s prirodom. Ova potreba, poznata kao biophilia, prvi je put popularizirana od strane biologa Edwarda O. Wilsona 1984. godine. Wilson je definirao biophiliju kao "sugestiju da ljudska bića imaju urođenu afektivnu vezu sa prirodnim svijetom" koja je rezultat evolucijskog razvoja čovjeka u bliskoj vezi s prirodom.⁶² Teorijske osnove biophilic design-a proizlaze iz nekoliko disciplina, uključujući biologiju, psihologiju, ekologiju i arhitekturu. Biologija i ekologija pružaju temelj za razumijevanje međusobne povezanosti života i okoliša, dok psihologija istražuje kako prirodni elementi utječu na ljudske emocije, ponašanje i blagostanje. Arhitektura i dizajn koriste ove uvide za stvaranje prostora koji zadovoljavaju ljudsku potrebu za prirodom. Tijekom srednjeg vijeka i renesanse, arhitekti su nastavili integrirati prirodne elemente u dizajn svojih zgrada. Na primjer, klaustri u srednjovjekovnim samostanima često su sadržavali unutarnje vrtove koji su služili kao mjesta za meditaciju i opuštanje. U doba renesanse, vrtovi su postali središnji elementi mnogih palača, naglašavajući sklad između prirode i arhitekture. Iako ovi primjeri nisu bili formalno prepoznati kao biofilni dizajn, oni su zasigurno postavili temelje za suvremeni koncept.

⁶¹ Beatley, T. (2011), *Biophilic Cities: Integrating Nature into Urban Design and Planning*, Island Press

⁶² IBID

Biophilic design prepoznaje da suvremeni način života često rezultira fizičkom i psihološkom disocijacijom od prirodnog svijeta, što može negativno utjecati na ljudsko zdravlje i dobrobit. Urbanizacija, tehnološki napredak i sve veća prisutnost zatvorenih prostora doprinose ovom problemu. Integracija prirodnih elemenata (Slika 7.) u izgrađene sredine nastoji ublažiti ove negativne učinke i obnoviti čovjekovu povezanost s prirodom.⁶³

Slika 7. Unošenje prirode u dizajn interijera

Izvor: <https://home.sfera.ba/unosenje-prirode-u-dizajn-interijera/> (Posjećeno: 01.04.2024.)

Temeljne komponente biophilic design-a uključuju izravne i neizravne veze s prirodom. Izravne veze odnose se na stvarnu prisutnost prirodnih elemenata kao što su biljke, voda, svjetlost i zrak unutar arhitektonskih prostora. Neizravne veze uključuju korištenje prirodnih materijala, boja, oblika i uzoraka koji podsjećaju na prirodu, stvarajući osjećaj prirodnog okruženja čak i kada fizički elementi nisu prisutni. Proučavanja su pokazala da prostori dizajnirani prema principima biophilic design-a mogu imati značajne prednosti za zdravlje i dobrobit korisnika. Primjerice, pristup prirodnoj svjetlosti može poboljšati raspoloženje i regulirati cirkadijalne ritmove, dok prisutnost biljaka može smanjiti stres i poboljšati kvalitetu zraka. Vizualni kontakt s prirodnim pejzažima može povećati zadovoljstvo prostorom i produktivnost.⁶⁴ U teoriji biophilic design-a također se ističe važnost kulturnih i povijesnih konteksta. Različite kulture imaju različite percepcije i odnose prema prirodi, što se treba uzeti u obzir prilikom dizajniranja prostora. Kroz integraciju kulturnih elemenata, biophilic design može postati univerzalno primjenjiv i prilagodljiv

⁶³ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 321

⁶⁴ Beatley, T. (2011), *Biophilic Cities: Integrating Nature into Urban Design and Planning*, Island Press

različitim kontekstima i potrebama zajednica. Teorijske osnove biophilic design-a pružaju holistički okvir za razumijevanje i primjenu ovog koncepta u suvremenoj arhitekturi i dizajnu. Kroz integraciju znanstvenih saznanja o ljudskoj potrebi za prirodom i kreativnih dizajnerskih rješenja, biophilic design nastoji stvoriti zdravije, održivije i ugodnije prostore za život i rad.⁶⁵

Razvoj biofilnog dizajna ubrzan je krajem 20. i početkom 21. stoljeća s povećanjem svijesti o održivosti i potrebi za zdravijim životnim prostorima. ILFI je promovirao ideju da zgrade trebaju biti inspirirane prirodom, koristiti održive materijale i omogućiti korisnicima povezivanje s prirodnim svijetom. Organizacije poput International Living Future Institute (ILFI) i njihov program Living Building Challenge postavili su standarde za održivu arhitekturu koja uključuje biofilne principe. Danas se biofilni dizajn primjenjuje u raznim područjima, uključujući uredske prostore, škole, bolnice i javne prostore. Ovi projekti pokazuju kako biofilni dizajn može stvoriti estetski privlačne, funkcionalne i održive prostore. Primjeri suvremenih biofilnih zgrada uključuju Bosco Verticale u Milanu, stambene tornjeve prekrivene drvećem i biljkama, te Parkroyal on Pickering u Singapuru, hotel s višerazinskim vrtovima i zelenim površinama.

Iako je put biofilnog dizajna kroz povijest bio raznolik, njegov trenutni uspjeh ukazuje na rastuće prepoznavanje važnosti prirode u našim životima. Kroz kombinaciju drevnih praksi i suvremenih inovacija, biofilni dizajn nastavlja evoluirati, pružajući inspiraciju za buduće generacije arhitekata i urbanista.

2.2. Psihološke i fiziološke osnove biofilije

Biofilija, termin koji je skovao biolog Edward O. Wilson, označava urođenu ljudsku sklonost prema prirodi i svim oblicima života. Ovaj koncept naglašava duboku i suštinsku povezanost ljudi s prirodnim svijetom, što je posljedica milijuna godina evolucije. U ovom poglavlju istražiti ćemo psihološke i fiziološke osnove biofilije te kako ova povezanost utječe na ljudsko zdravlje i blagostanje.⁶⁶

⁶⁵ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 321

⁶⁶ IBID

2.2.1. Psihološke osnove biofilije

Psihološke osnove biofilije proizlaze iz evolucijskog razvoja i načina na koji su ljudi, kroz povijest, razvili sklonost prema prirodnim okruženjima koja su im omogućavala preživljavanje i blagostanje. Tijekom evolucije, ljudi su razvili sklonost prema prirodnim okruženjima koja su osiguravala resurse potrebne za preživljavanje i reprodukciju. Sposobnost prepoznavanja korisnih resursa, poput vode i hrane, te izbjegavanja opasnosti bila je ključna za opstanak. Ova povezanost s prirodom, koja se razvijala kroz tisuće godina, i dalje utječe na naše ponašanje i emocionalne reakcije. Osobe koje su bolje interpretirale i koristile prirodno okruženje imale su veće šanse za preživljavanje i reprodukciju. Ova evolucijska prednost prenosila se kroz generacije, oblikujući našu inherentnu sklonost prema prirodi. Prisustvo prirodnih elemenata ima značajan utjecaj na smanjenje razine stresa. Studije su pokazale da boravak u prirodi ili čak pogled na prirodne pejzaže može smanjiti razinu kortizola, hormona stresa, te povećati osjećaj smirenosti i opuštenosti. Priroda može značajno poboljšati emocionalno blagostanje. Osobe koje redovito provode vrijeme u prirodi osjećaju se sretnijima i zadovoljnijima. Ovi pozitivni učinci rezultat su smanjenog stresa, ali i povećane socijalne interakcije i tjelesne aktivnosti u prirodnom okruženju. Kontakt s prirodom može poboljšati kognitivne funkcije, uključujući pažnju, kreativnost i sposobnost rješavanja problema. Istraživanja pokazuju da boravak u prirodnim okruženjima može obnoviti umornu pažnju i povećati kapacitet za kreativno razmišljanje.⁶⁷

Biophilic Design je koncept koji integrira elemente prirode u izgrađeno okruženje, s ciljem poboljšanja mentalnog zdravlja i blagostanja korisnika tih prostora. Arhitekti i urbanisti sve češće koriste prirodne elemente poput svjetlosti, biljaka, vode i prirodnih materijala kako bi stvorili okruženja koja podržavaju ljudsko zdravlje i produktivnost.⁶⁸

2.2.2. Fiziološke osnove biofilije

Fiziološke osnove biofilije istražuju kako naše tijelo reagira na prirodna okruženja i na koji način ove reakcije utječu na naše zdravlje, uključujući neurobiološke procese, funkciju imunološkog

⁶⁷ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 321

⁶⁸ Ryan, C., Browning, W. (2020) *Nature Inside: A Biophilic Design Nature Inside: A Biophilic Design Guide*, RIBA Publishing

sustava i fizičke koristi. Prirodna okruženja mogu aktivirati parasimpatički živčani sustav, što dovodi do smanjenja srčane frekvencije i krvnog tlaka. Ova fiziološka reakcija pomaže tijelu da se opusti i smiri, smanjujući fiziološki odgovor na stres. Kontakt s prirodom može povećati razine ključnih neurotransmitera poput serotonina, dopamina i endorfina. Ovi kemijski posrednici igraju ključnu ulogu u regulaciji raspoloženja, zadovoljstva i općeg osjećaja blagostanja.

Boravak u prirodi, posebno u šumskim predjelima, može poboljšati funkciju imunološkog sustava. Istraživanja su pokazala da šetnje u šumi povećavaju broj i aktivnost prirodnih stanica ubojica (NK stanice), koje su dio imunološkog sustava i igraju važnu ulogu u borbi protiv infekcija i tumora. Ljudi su skloniji tjelesnim aktivnostima u prirodnim okruženjima, što doprinosi općem tjelesnom zdravlju. Redovita tjelesna aktivnost povezana je s nižim rizikom od kroničnih bolesti, uključujući srčana oboljenja, dijabetes i pretilost. Prirodna okruženja često imaju bolju kvalitetu zraka u usporedbi s urbanim sredinama. Boravak u prirodi smanjuje izloženost zagađivačima zraka, što pozitivno utječe na respiratorno zdravlje. Biofilija predstavlja duboku i suštinsku povezanost ljudi s prirodom, koja je rezultat evolucijskog razvoja i ima brojne psihološke i fiziološke koristi. Razumijevanje ovih osnova može pomoći u promicanju zdravijih i zadovoljnijih zajednica kroz primjenu biofilskih principa u dizajnu prostora i svakodnevnom životu. Integracija prirodnih elemenata u naše okruženje nije samo estetski ugodna, već i ključna za unaprjeđenje mentalnog i fizičkog zdravlja.

Psihološke i fiziološke osnove biofilije objašnjavaju zašto je biophilic dizajn tako učinkovit u poboljšanju ljudske dobrobiti. Integracija prirodnih elemenata u dizajn prostora, posebno u hotelijerstvu, može imati brojne pozitivne učinke na goste, uključujući smanjenje stresa, poboljšanje raspoloženja, povećanje kreativnosti i koncentracije, kao i poboljšanje fizičkog zdravlja. Ovi učinci zajedno čine biophilic dizajn vrijednim pristupom u suvremenom hotelijerstvu. Integracija biophilic dizajna u hotele može značajno poboljšati iskustvo gostiju na psihološkoj i fiziološkoj razini. Psihološki benefiti uključuju opuštanje i poboljšanje raspoloženja gostiju, što može povećati njihovo zadovoljstvo boravkom i potaknuti ih na ponovni dolazak.

Fiziološki benefiti uključuju poboljšanje kvalitete zraka i opće dobrobiti gostiju, što može rezultirati boljim zdravljem i bržim oporavkom od putovanja ili stresa.⁶⁹

2.3. Temeljni principi biophilic designa

Principi biofilnog dizajna temelje se na korištenju prirodnih elemenata i materijala kako bi se stvorili prostori koji potiču vezu s prirodom te unapređuju zdravlje i dobrobit ljudi. Jedan od ključnih principa je integracija zelenila i vode. Zeleni zidovi, unutarnji vrtovi i vodeni elementi poput fontana ili malih ribnjaka unose prirodu unutar zgrada. Biljke poboljšavaju kvalitetu zraka, povećavaju vlažnost i stvaraju osjećaj povezanosti s vanjskim okolišem, dok voda, sa svojim umirujućim zvukom i estetskom vrijednošću, smanjuje stres i povećava koncentraciju. Korištenje prirodnih materijala, poput drva, kamena i bambusa, još je jedan bitan princip biofilnog dizajna. Ovi materijali ne samo da estetski oplemenjuju prostor, već i stvaraju ugodniju i zdraviju okolinu. Drvo, primjerice, ima svojstva koja mogu smanjiti stres i povećati osjećaj ugone. Prirodno svjetlo i ventilacija također su ključni elementi biofilnog dizajna. Korištenje velikih prozora, staklenih površina i strateški postavljenih otvora omogućuje prodor prirodnog svjetla u unutarnje prostore, čime se smanjuje potreba za umjetnom rasvjetom te poboljšava raspoloženje i produktivnost korisnika prostora. Prirodna ventilacija, putem otvorenih prozora i ventilacijskih sustava koji omogućuju strujanje svježeg zraka, doprinosi boljoj kvaliteti zraka i općem zdravlju. Dizajn prostora koji potiču interakciju s prirodom uključuje stvaranje prostora koji omogućuju korisnicima da se osjećaju kao dio prirodnog okoliša. To može uključivati korištenje organskih oblika i uzoraka koji podsjećaju na prirodne strukture, stvaranje poglednih točaka prema vanjskim zelenim površinama i integraciju prirodnih elemenata u svakodnevne aktivnosti. Primjeri uspješnih projekata uključuju uredske zgrade s unutarnjim vrtovima, stambene komplekse s zelenim krovovima i škole s vanjskim učionicama.

Jedan od najpoznatijih primjera biofilnog dizajna je Bosco Verticale u Milanu (Slika 8.), stambeni kompleks koji uključuje vertikalne vrtove s više od 900 stabala i 20.000 biljaka. Ovaj projekt ne samo da poboljšava kvalitetu zraka i pruža hladovinu, već i stvara jedinstven vizualni identitet

⁶⁹ Floričić, T. (2022). Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 321

zgrade. Drugi primjer je Parkroyal on Pickering u Singapuru, hotel s više razina vrtova koji uključuju vodene elemente, zelene zidove i prostore za rekreaciju.⁷⁰

Slika 8. Bosco Verticale, Milano

Izvor: < <https://www.ekovjesnik.hr/clanak/49/projekt-bosco-verticale-boeri-studio-milano> > (Posjećeno: 25. lipnja 2024.)

Implementacija biofilnog dizajna zahtijeva pažljivo planiranje i suradnju između različitih stručnjaka, uključujući arhitekta, krajobrazne arhitekta, dizajnere interijera i inženjere. Ključni korak je integracija prirodnih elemenata u ranoj fazi dizajna, kako bi se osigurala njihova funkcionalnost i estetska vrijednost. Također je važno educirati klijente i korisnike o prednostima biofilnog dizajna kako bi se osigurala podrška i razumijevanje za ovakve projekte. Savjeti za implementaciju biofilnog dizajna uključuju korištenje lokalnih i održivih materijala, stvaranje višestrukih razina vegetacije, optimizaciju prirodnog svjetla i ventilacije te integraciju vodenih elemenata. Također je korisno uključiti zajednicu u proces dizajna, kako bi se osiguralo da prostori zadovoljavaju potrebe i preferencije korisnika.

Biofilni dizajn nije samo estetski trend, već i način poboljšanja kvalitete života u urbanim sredinama. Kroz korištenje prirodnih materijala, zelenila, vode i prirodnog svjetla, možemo stvoriti prostore koji su ne samo funkcionalni, već i inspirativni i umirujući. Integracija prirodnih

⁷⁰ Bosco Verticale u Milanu < <https://www.ekovjesnik.hr/clanak/49/projekt-bosco-verticale-boeri-studio-milano> > (Posjećeno: 25. lipnja 2024.)

elemenata u arhitekturu i dizajn interijera može značajno doprinijeti zdravlju, produktivnosti i općem blagostanju korisnika prostora.

2.4. Biophilic Design Koncept: Ključni Elementi

Biophilic design, ili dizajn inspiriran prirodom, predstavlja pristup arhitekturi i dizajnu interijera koji teži povezivanju ljudi s prirodnim okruženjem unutar izgrađenih prostora. Ključni elementi ovog koncepta uključuju svjetlo, prirodu, vodu, zrak, materijale i prostor. Biophilic design ima za cilj poboljšanje fizičkog i mentalnog blagostanja korisnika prostora kroz integraciju prirodnih elemenata.⁷¹ Biophilic design je sveobuhvatan pristup koji se sve više integrira u suvremenu arhitekturu i dizajn interijera kao odgovor na rastuće urbanizacijske trendove i želju za stvaranjem zdravijih i skladnijih životnih prostora. Ideja da ljudi imaju urođenu potrebu za kontaktom s prirodom, poznata kao biofilija, čini osnovu ovog dizajnerskog pravca. Ova potreba nije samo estetske prirode, već ima i duboki utjecaj na psihološko i fiziološko blagostanje. Povijesno gledano, ljudi su uvijek težili povezanosti s prirodom, što se očituje kroz tradicionalne vrtove, parkove i urbanističke planove. Tijekom posljednjih desetljeća, s porastom urbanizacije i tehnologizacije, ova povezanost prirode i svakodnevnog života smanjila se, što je dovelo do pojave koncepta biophilic designa kao načina za vraćanje te ravnoteže u modernim gradovima i zgradama. Brojna istraživanja pokazuju da prostori koje uključuju elemente prirode, kao što su prirodna svjetlost, bilje i prikazi prirodnih pejzaža, mogu značajno smanjiti stres, poboljšati raspoloženje, kao i kognitivne funkcije, što dovodi do veće produktivnosti. Na primjer, pacijenti u bolnicama s pogledom na zelenilo brže se oporavljaju, a studenti u učionicama s prirodnim svjetlom pokazuju bolje akademske rezultate.

2.4.1. Svjetlo

Prirodno svjetlo igra ključnu ulogu u biophilic dizajnu (Slika 9.) . Korištenje velikih prozora, staklenih zidova i skylightova omogućava ulaz dnevne svjetlosti, čime se stvara ugodno i produktivno radno ili životno okruženje. Prirodno svjetlo dokazano poboljšava raspoloženje,

⁷¹ Novak, M. (2021). "Utjecaj biophilic dizajna na zadovoljstvo gostiju u hotelima." *Turistički pregled*, 33(4), 73-88.

povećava koncentraciju i regulira cirkadijalne ritmove.⁷² Umjetno svjetlo koje imitira prirodno također može biti korišteno, kako bi se održao osjećaj povezanosti s vanjskim svijetom kada prirodno svjetlo nije dostupno. Dodatno, pravilno dizajnirani sustavi osvjetljenja mogu smanjiti potrošnju energije, čime se doprinosi održivosti zgrade.

Slika 9. Unošenje prirodnog svjetla u unutarnji interijer

Izvor: <https://constructive-voices.com/bs/biofilni-dizajn-u-zdravstvu/> (Posjećeno 05.04.2024.)

Dodatno, korištenje prirodnih rasvjetnih tijela koja oponašaju sunčevu svjetlost može dodatno poboljšati unutarnje okruženje.⁷³

2.4.2. Priroda

Integriranje živih biljaka i zelenih površina unutar interijera značajan je dio biophilic designa, a omogućava stvaranje mikroklimatskih uvjeta koji su povoljniji za korisnike. Biljke pomažu u poboljšanju kvalitete zraka, smanjenju stresa i povećanju produktivnosti.⁷⁴ Osim toga, vertikalni vrtovi, unutarnji vrtovi i zeleni krovovi i zidovi (Slika 10.) samo su neki od načina kako se priroda može unijeti u izgrađene prostore. Prisutnost biljnog svijeta u prostoru može poboljšati kreativnost

⁷² Stanišić, A. (2017). Svjetlo u arhitekturi: Uloga svjetlosti u stambenim prostorima. *Arhitektura Magazine*, 45(3), 123-135.

⁷³ Ryan, C., Browning, W. (2020) *Nature Inside: A Biophilic Design Nature Inside: A Biophilic Design Guide*, RIBA Publishing

⁷⁴ IBID

i koncentraciju te smanjiti osjećaj umora i anksioznosti. Ove zelene oaze stvaraju osjećaj smirenosti i povezanosti s prirodom, što je ključno za biophilic pristup dizajnu.

Slika 10. Zeleni zidovi- integracija prirodnih elemenata i biljaka u unutarnji interijer

Izvor: <https://constructive-voices.com/hr/biophilic-design-in-the-workplace/> (Posjećeno 05.04.2024.)

2.4.3. Voda

Zvuk i prisutnost vode mogu imati snažan umirujući efekt koji pozitivno utječe na mentalno zdravlje korisnika prostora. Bilo da se radi o unutarnjim fontanama, akvarijima ili malim jezercima, integracija vode u prostor može pomoći u smanjenju stresa i poticanju opuštanja.⁷⁵ Studije pokazuju da gledanje na vodene elemente može smanjiti krvni tlak i ubrzan rad srca te povećati ukupno osjećanje zadovoljstva. Voda također pomaže u stvaranju osjetilne raznolikosti u prostoru i može poslužiti kao žarišna točka u dizajnu interijera, što poboljšava estetiku prostora.

2.4.4. Zrak

Kvaliteta zraka izuzetno je važna za zdravlje i dobrobit korisnika prostora. Biophilic design potiče maksimalno korištenje prirodne ventilacije i filtracije zraka kroz zelene zidove i biljke.⁷⁶ Na taj način, moguće je smanjiti koncentraciju unutarnjih zagađivača i poboljšati mikroklimatske uvjete unutar prostora. Otvoreni tlocrt i prozori koji se mogu otvarati omogućavaju slobodno strujanje

⁷⁵ A Review of Biophilic Design Concepts in Hotel Architecture, Afropolitan Journals, str. 77.-83.

⁷⁶ IBID

svježeg zraka, čime se poboljšava kvaliteta zraka i smanjuje potreba za umjetnim sustavima ventilacije, što također doprinosi energetskej učinkovitosti zgrade.

2.4.5. Materijali

Korištenje prirodnih materijala, poput drveta, kamena i bambusa, pomaže u stvaranju ugodnog i toplog okruženja. Ovi materijali ne samo da vizualno imitiraju prirodu, već također često imaju taktilne kvalitete koje pružaju dodatnu osjetilnu stimulaciju.⁷⁷ Prirodni materijali mogu doprinijeti osjećaju sigurnosti i udobnosti, što je posebno važno u stambenim i radnim prostorima. Također, prirodni materijali često imaju manji utjecaj na okoliš u proizvodnji i obradvi, doprinoseći cjelokupnoj održivosti dizajna.

2.4.6. Prostor

Dizajniranje prostora na način da se maksimizira prirodna svjetlost i ventilacija, istovremeno omogućavajući fluidnost kretanja, jedan je od ključnih principa biophilic designa. Otvoreni i prostrani prostori, zajedno s dizajnom koji omogućuje pogled na vanjski krajobraz, pomažu u smanjenju stresa i anksioznosti.⁷⁸ Prostorne strategije koje uključuju prijelazne zone između unutarnjih i vanjskih prostora, poput veranda, balkona i zimskih vrtova, omogućuju lakšu povezanost s prirodom. Organizacija prostora koja potiče interakciju s prirodnim elementima može značajno poboljšati kvalitetu života korisnika, povećati njihovu produktivnost, i potaknuti osjećaj zajedništva.

Integracija prirodnih elemenata u dizajn izgrađenih prostora putem biophilic pristupa može donijeti brojne prednosti za fizičko i mentalno zdravlje ljudi. Korištenjem svjetla, prirode, vode, zraka, prirodnih materijala i promišljenog prostornog dizajna, biophilic design stvara okruženja koja su ne samo funkcionalna, već i inspirirajuća, smirujuća i povezana s prirodnim svijetom. Ova metoda dizajna ne samo da poboljšava kvalitetu života nego i doprinosi održivosti i očuvanju prirodnog okoliša. Elementi biophilic designa, kao što su zelene krovne površine ili sustavi za prirodnu ventilaciju, ne pridonose samo estetskoj vrijednosti, već i energetskej učinkovitosti

⁷⁷ Olorunsegun, A. H. (2024.) The effect of biophilic design on customer's subjective well-being in the hotel lobbies,

⁷⁸ Chengli, S. (2022.) Journal of Hospitality and Tourism Management, Elsevier

zgrada. Takvi sustavi mogu smanjiti potrošnju energije, što doprinosi ekološkoj održivosti i smanjenju karbonskog otiska zgrada. Biophilic design također može promovirati kulturalnu povezanost i društvenu interakciju. Dizajn koji uključuje lokalne materijale i reflektira lokalnu floru i faunu može ojačati osjećaj zajednice i pripadnosti, potičući interakciju stanovnika ili korisnika prostora. Primjeri biophilic designa mogu se naći u različitim vrstama zgrada, od domova i ureda do škola, bolnica i komercijalnih objekata. Njihovo korištenje biljaka, voda, prirodne i organsko oblikovane strukture, kao i visoka razina prirodne rasvjete, postaju standardi za prostore koji teže osigurati dobrobit svojih korisnika.

2.5. Utjecaj Biophilic Design-a na Zdravlje i Dobrobit

Jedan od glavnih razloga zašto biofilni dizajn postaje sve popularniji je njegov pozitivan utjecaj na zdravlje i dobrobit ljudi. Znanstvene studije kontinuirano potvrđuju da integracija prirodnih elemenata u izgrađene prostore može značajno smanjiti stres, poboljšati kognitivne funkcije i povećati zadovoljstvo životom. Smanjenje stresa jedan je od najčešće spominjanih benefita biofilnog dizajna. Istraživanja pokazuju da prisutnost prirodnih elemenata, kao što su biljke i vodeni elementi, može smanjiti razinu kortizola, hormona stresa, u tijelu. Studija objavljena u časopisu "Environmental Health Perspectives" pokazala je da su zaposlenici koji rade u uredima s prirodnim elementima imali niže razine stresa i veće zadovoljstvo poslom u usporedbi s onima koji rade u tradicionalnim uredima. Povezanost s prirodom pruža osjećaj mira i smirenosti, što je ključno za mentalno zdravlje i dobrobit.

Poboljšanje kognitivnih funkcija još je jedna značajna prednost biofilnog dizajna. Prirodni elementi i obilje prirodnog svjetla mogu povećati koncentraciju, produktivnost i kreativnost. Studija provedena na University of Exeter pokazala je da su zaposlenici u uredima s biljkama bili 15% produktivniji i imali veću kognitivnu angažiranost. Korištenje prirodnih materijala poput drva također može pozitivno utjecati na kognitivne performanse, stvarajući ugodnije i stimulirajuće radno okruženje. Uredski prostori su jedan od najvažnijih konteksta za primjenu biofilnog dizajna. Moderni uredi često integriraju bilje, prirodno svjetlo i prirodne materijale kako bi stvorili zdravije i produktivnije radno okruženje. Primjer takvog dizajna je ured tvrtke Amazon u Seattleu, koji uključuje unutarnje vrtove i prostore za relaksaciju s biljkama i vodenim elementima. Ovakvi prostori potiču kreativnost, smanjuju stres i poboljšavaju ukupnu kvalitetu radnog iskustva.

Škole i obrazovni prostori također mogu imati velike koristi od biofilnog dizajna. Prirodni elementi i obilje prirodnog svjetla mogu poboljšati koncentraciju učenika, smanjiti stres i povećati motivaciju za učenje. Studija provedena na University of Illinois pokazala je da su učenici u učionicama s biljkama i prirodnim svjetlom imali bolje akademske rezultate i veće zadovoljstvo školom. Učionice koje koriste biofilne principe često uključuju velike prozore, unutarnje vrtove i prirodne materijale, stvarajući inspirativno i poticajno okruženje za učenje. Kroz promicanje integracije prirode u svakodnevni život, biophilic design nudi potencijalno transformativni utjecaj na način na koji živimo, radimo i komuniciramo s našim okolišem. Ovaj pristup potiče stvaranje prostora koji su zdraviji, ljepši i ekološki održiviji, a njegov prihvata može igrati ključnu ulogu u poboljšanju kvalitete života u našim gradovima i zajednicama.

3. IMPLEMENTACIJA BIOPHILIC DESIGNA U HOTELIMA

U hotelijerstvu, biophilic design postaje sve važniji alat za povećanje dobrobiti gostiju i poboljšanje ekološke učinkovitosti. Njegova implementacija obuhvaća brojne arhitektonske i dizajnerske elemente koji donose prirodu u unutrašnjost hotela, stvarajući umirujuće i inspirativno okruženje.⁷⁹ Primjena biofilije u hotelijerstvu ima potencijal značajno poboljšati iskustvo gostiju, njihovo zdravlje i opće blagostanje, dok istovremeno pridonosi održivosti i jedinstvenosti hotela. Integracija prirodnih elemenata u hotelski dizajn stvara ugodno i opuštajuće okruženje koje povećava zadovoljstvo gostiju, smanjuje stres te potiče osjećaj povezanosti s prirodom.⁸⁰ Biofilija može značajno unaprijediti estetski doživljaj hotelskih prostora. Uključivanje elemenata kao što su unutarnji vrtovi, vodene površine, prirodni materijali poput drveta i kamena te obilje prirodne svjetlosti doprinosi stvaranju ugodnog i vizualno privlačnog ambijenta. Ovi elementi ne samo da obogaćuju prostor, već i stvaraju osjećaj smirenosti i opuštenosti kod gostiju. Na primjer, veliki prozori koji pružaju pogled na prirodu, zeleni zidovi u zajedničkim prostorima te biljke u sobama pomažu gostima da se osjećaju ugodno i opušteno.⁸¹

Boravak u okruženju koje je bogato prirodnim elementima dokazano poboljšava fizičko i mentalno zdravlje. Hoteli koji implementiraju biofilski dizajn mogu pružiti gostima mogućnost opuštanja i regeneracije. Na primjer, soba s pogledom na prirodni krajolik ili vrt omogućuje gostima smanjenje stresa i poboljšanje raspoloženja. Također, pristup prirodnom svjetlu i svježem zraku može poboljšati kvalitetu sna, što dodatno doprinosi ukupnom zdravlju gostiju. Biofilski dizajn omogućuje hotelima da ponude jedinstveno i autentično iskustvo koje se ne može lako replicirati. Korištenje lokalnih biljaka i materijala stvara osjećaj mjesta i povezanosti s lokalnom prirodom. Ovo posebno privlači goste koji traže autentična iskustva i žele osjetiti lokalnu kulturu i prirodu na poseban način. Na primjer, hotel može uključiti autohtone biljke u svoje vrtove ili koristiti lokalno kamenje i drvo u uređenju interijera.⁸²

⁷⁹ Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula; str. 320

⁸⁰ Kellert, S. R., Heerwagen, J. H., & Mador, M. L. (2008). *Biophilic Design: The Theory, Science, and Practice of Bringing Buildings to Life*. Wiley.

⁸¹ IBID

⁸² IBID

Biophilic design u hotelijerstvu nije samo estetski dodatak već integralni dio stvaranja prostora koji poboljšavaju doživljaj gostiju. Ovaj pristup pomaže u postizanju boljeg psihofizičkog zdravlja korisnika, povećava održivost zgrada te doprinosi konkurentnosti hotela na tržištu.

3.1. Arhitektonski aspekti biophilic designa

Arhitektonski aspekti biophilic designa u hotelijerstvu predstavljaju ključni dio integracije prirodnih elemenata u izgrađene prostore kako bi se poboljšalo iskustvo korisnika i podržala dobrobit okoliša. Identificirajući i implementirajući različite elemente prirode unutar arhitekture, hoteli mogu postići sklad između svojih unutarnjih prostora i vanjskog prirodnog okruženja.

Arhitektonski pristup biophilic designu u hotelima uključuje pažljivo planiranje i implementaciju prostora koji integriraju prirodne elemente. Ovo obuhvaća:⁸³

- **Korištenje organskih oblika i uzoraka:** Dizajni inspirirani prirodnim oblicima i uzorcima doprinose stvaranju prostora koji su intuitivno privlačni i smirujući. Organske linije u strukturi zgrada, poput zakrivljenih pročelja, podsjećaju na prirodne elemente kao što su valovi ili lišće, a njihova uporaba može osigurati da se prostor osjeća više povezano s prirodom oko njega. Ovakvi dizajnerski izbori potiču osjećaj jedinstva i kontinuiteta između unutrašnjosti i vanjštine.
- **Integracija vodenih elementa:** Vodeni elementi su vrlo važni u biophilic designu zbog svojih auralnih i vizualnih kvaliteta. Uključivanjem unutarnjih fontana, vodopada ili ribnjaka, hoteli stvaraju umirujuće i estetski ugodne prostore koji potiču opuštanje, smanjuju stres i mogu poboljšati kvalitetu zraka kroz prirodno isparavanje. Zvuk vode također nije samo umirujući, već pomaže i u prigušivanju nepoželjne buke iz užurbanog hotelskog okruženja.
- **Upotreba prirodnih i lokalnih materijala:** Prirodni materijali, kao što su drvo, kamen i bambus, često donose toplinu i smirujući efekt u arhitektonske prostore. Korištenje lokalnih materijala dodatno doprinosi održivosti smanjenjem potrebe za transportom i potpomaže lokalnoj ekonomiji. Ovi materijali ne samo da poboljšavaju estetski dojam, već služe i kao termalni regulatori koji doprinose energetskej učinkovitosti zgrade.

⁸³ Kellert, S. R., Heerwagen, J. H., & Mador, M. L. (2008). *Biophilic Design: The Theory, Science, and Practice of Bringing Buildings to Life*. Wiley.

- **Krovni vrtovi i zeleni prostori:** Zeleni krovovi i terase povećavaju biobličnu povezanost hotela integracijom prirodnog biljnog pokriva u urbana područja. Oni ne samo da pružaju dodatnu izolaciju zgradi, smanjujući troškove energije, već i povećavaju bioraznolikost te pružaju dodatne prostore za rekreaciju i opuštanje gostiju. Kroz upotrebu pristupačnih pojava kao što je urbano vrtlarstvo, gosti se mogu aktivno uključiti u lokalne ekološke inicijative.
- **Prirodna svjetlost i ventilacija:** Optimizacija prirodne svjetlosti i ventilacije esencijalna je za zdravlje gostiju. Dizajnerski koncepti koji maksimiziraju količinu dnevne svjetlosti, poput velikih prozora i otvorenih tlocrtnih konfiguracija, stvaraju ugodne i zdrave unutarnje prostore smanjujući pri tom potrebu za umjetnom rasvjetom i klimatizacijom. Prirodna ventilacija poboljšava kvalitetu zraka i doprinosi svježini prostora, posebno u područjima s blagom klimom.⁸⁴

Ovi arhitektonski aspekti pokazuju kako biophilic design može transformirati hotelske prostore u posebna mjesta koja ne samo da zadovoljavaju estetske i funkcionalne ciljeve, već i obogaćuju gostinjsko iskustvo kroz dublju povezanost s prirodom. Takvi dizajnerski izbori povećavaju ekološku odgovornost i dugoročno održivu praksu u hotelskom poslovanju. Kombiniranjem ovih aspekata, biophilic design u hotelima ne samo da doprinosi estetskoj vrijednosti prostora, već aktivno potiče fizičku i psihološku dobrobit gostiju. Arhitektonski elementi koji integriraju prirodu unutar dizajna pozitivno utječu na atmosferu prostora, čineći ga privlačnijim i zdravijim za boravak.⁸⁵ Takvi prostori ne samo da zadovoljavaju sve veće ekološke standarde, već postaju i preferirano mjesto za boravak ekološki osviještenih putnika. Ovaj pristup stoga omogućuje hotelima da se istaknu u sve konkurentnijem turističkom tržištu kombiniranjem održivih praksi s visoko kvalitetnim iskustvom za goste.

3.2. Estetska i funkcionalna primjena

Biophilic design u hotelijerstvu pridružen je dubljem razumijevanju kako prirodni elementi mogu obogatiti iskustvo korisnika prostora. Estetski i funkcionalni aspekti ovog dizajna ne samo da privlače goste svojom ljepotom, već i podupiru njihovo fizičko i psihičko zdravlje. Integracija

⁸⁴ Wellnes design consultants < <https://biofilico.com/news/biophilic-design-sustainable-interiors-green-buildings> >

⁸⁵ IBID

prirodnih elemenata i uzoraka unutar hotelskog dizajna služi kao spona između modernog urbanog života i prirodne okoline, stvarajući prostore koji potiču opuštenost, kreativnost i osjećaj dobrobiti.

3.2.1. Estetska primjena

U svojoj estetskoj primjeni, biophilic design koristi prirodne oblike, teksture i boje kako bi kreirao umirujući i harmonično uređen prostor. Ovi prostori ne samo da su vizualno privlačni, već i emocionalno ispunjavaju korisnike, pružajući im priliku da dožive prirodnu ljepotu u sigurnom i kontroliranom okruženju. To se postiže kroz:⁸⁶

- **Uljepšavanje prostora:** Upotrebom bilja, vodenih površina i prirodne svjetlosti, biophilic design unosi vanjsku ljepotu u unutarnje prostore hotela. Ovi elementi, poput zelenih zidova ili visećih vrtova, ne samo da oživljavaju prostor svježinom i bojom, već djeluju kao dinamične središnje točke u dizajnu, stvarajući vizualni interes i osjećaj mira.
- **Prirodna tekstura i boje:** Korištenje prirodnih materijala kao što su drvo i kamen, obogaćeno s tekstilnim vlaknima, dodaje dubinu i toplinu unutarnjem uređenju. Takvi materijali unose organsku kvalitetu u prostor, čineći ga privlačnijim i omogućavajući gostima pripadnost prirodnom okruženju.

U svojoj biti, biophilic design nadilazi tradicionalne granice arhitekture, nudeći holistički pristup koji spaja estetske i funkcionalne aspekte u svrhu poboljšanja kvalitete života i općeg zadovoljstva gostiju.

3.2.2. Funkcionalna primjena

Funkcionalno, biophilic design značajno utječe na kvalitetu života. Prostorije koje uključuju elemente kao što su prirodna ventilacija, biljni zidovi i vodeni izvori, ne samo da doprinose estetskom dojmu već pružaju stvarne zdravstvene beneficije, uključujući smanjen stres, poboljšanu koncentraciju i bolju opću dobrobit:⁸⁷

⁸⁶ Ryan, C., Browning, W. (2020) Nature Inside: A Biophilic Design Nature Inside: A Biophilic Design Guide, RIBA Publishing

⁸⁷ IBID

- **Poboljšanje ambientalne kvalitete:** Elementi poput biljaka aktivno filtriraju zrak, dok vodene značajke mogu poboljšati vlažnost i smanjiti ambijentalnu buku, što doprinosi ugodnom okolišu za goste. Takvi dizajnerski izbori osiguravaju zdraviji zrak i opuštenije okruženje unutar hotelskih prostorija⁸⁸.
- **Utjecaj na zdravlje i dobrobit:** Prirodni elementi u dizajnu, poput dnevne svjetlosti i biljkama obogaćenih okruženja, dokazano smanjuju stres i poboljšavaju psihološko stanje gostiju. Biophilic prostori potiču osjećaje sreće i mira, što je od presudne važnosti za goste koji traže oporavak i odmor od svakodnevnog stresa⁸⁹.
- **Povećana produktivnost i kreativnost:** U dijelovima hotela namijenjenim radu, kao što su konferencijske sale, biophilic design potiče bolju koncentraciju i stalnu inovativnost. Ovi prostori poboljšavaju performanse poslovnih gostiju, nudeći inspirirajuće okruženje koje podržava mentalnu jasnoću i kreativno razmišljanje⁹⁰.
- **Fleksibilnost prostora:** Biophilic dizajn omogućava kreiranje fleksibilnih prostora koji se lako prilagođavaju raznim funkcijama. Biljni zidovi i unutarnji vrtovi mogu se koristiti kao prirodni separatori ili lokacije za društvena okupljanja, omogućujući prilagodbu prema raznim hotelijerskim događanjima ili potrebama gostiju.

Estetska dimenzija biophilic designa unosi dodatnu vrijednost u hotelske interijere stvaranjem prostora koji su vizualno privlačni i emocionalno ispunjavajući. Istodobno, funkcionalna primjena takvog dizajna pruža praktične korisnosti u vidu poboljšane kvalitete zraka, reduciranog stresa i povećane produktivnosti. Kroz strateško korištenje prirodnih elemenata, hoteli mogu istovremeno optimizirati iskustvo svojih gostiju i doprinijeti održivim praksama, pozicionirajući se kao moderni i ekološki odgovorni pružatelji usluga u turističkoj industriji. Biophilic design tako se potvrđuje kao snažan alat koji može poboljšati ljudsko blagostanje i ekološku otpornost, pridonoseći dugoročnom uspjehu u hotelijerstvu.

⁸⁸ Stephen R., Kellert, Heerwagen, J., Mador, M. (2011), *Biophilic design: The Theory, Science and Practice of bringing Buildings to Life*, Wiley

⁸⁹ IBID

⁹⁰ IBID

3.3. Primjeri dizajnerskih elemenata u hotelima

Implementacija biophilic designa u hotelijerstvu može se vidjeti kroz razne strukturalne i estetske elemente koji unapređuju iskustvo gostiju i ističu održivost i inovativnost dizajna. Ovaj pristup koristi razne prirodne komponente kako bi se stvorila privlačna i istovremeno funkcionalna okruženja. Implementacija biophilic designa u hotelijerstvu sve više postaje ključna strategija za stvaranje jedinstvenih i privlačnih prostora koji zadovoljavaju rastuće zahtjeve za održivošću i kvalitetnim korisničkim iskustvom. Hoteli koji primjenjuju ovaj koncept fokusiraju se na integraciju prirodnih komponenti ne samo radi estetike, već i kao sredstva za poboljšanje cjelokupne dobrobiti gostiju.

1. **Arhitektonska integracija prirode:** Biophilic elementi mogu biti integrirani u samu strukturu hotela. To uključuje zelene fasade, krovne vrtove i vertikalne vrtove unutar hotelskih površina. Ovakva arhitektonska rješenja ne samo da smanjuju ugljični otisak hotela nego i doprinose izolaciji zgrade, što može smanjiti troškove grijanja i hlađenja⁹¹.
2. **Unutarnja hortikultura:** U interijeru, prisutnost kućnih biljaka, cvjetnih instalacija ili unutarnjih vrtova stvara umirujući ambijent koji doprinosi smanjenju stresa. Ovo je posebno važno u zajedničkim prostorima poput predvorja ili restorana, gdje se gosti mogu opustiti i povezati s prirodom⁹².
3. **Prirodna svjetlost i ventilacija:** Dizajnerska rješenja koja maksimalno koriste prirodnu svjetlost i omogućuju prirodnu ventilaciju poboljšavaju kvalitetu zraka unutar hotela i stvaraju svijetle, ugodne prostore. Veliki prozori i staklene stijene omogućuju kontinuirani vizualni kontakt s vanjskim okruženjem, čime se povezuje unutarnji svijet s prirodom izvana⁹³.

⁹¹ Kellert, S. R., Heerwagen, J. H., & Mador, M. L. (2008). *Biophilic Design: The Theory, Science, and Practice of Bringing Buildings to Life*. Wiley.

⁹² IBID

⁹³ Stephen R., Kellert, Heerwagen, J., Mador, M. (2011), *Biophilic design: The Theory, Science and Practice of bringing Buildings to Life*, Wiley

4. **Upotreba lokalnih materijala:** Korištenje održivih, lokalno dobavljenih materijala kao što su kamen, drvo i bambus može poboljšati estetsku povezanost hotela s lokalnim krajolikom i kulturom. Ne samo da ovi materijali često zahtijevaju manje energije za transport, već dodaju i autentičnost te potiču ekonomiju lokalne zajednice⁹⁴.
5. **Vodeni elementi:** Integracija vodenih elemenata kao što su fontane ili akvariji može stvoriti opuštajuće okruženje. Zvuk tekuće vode ima dokazano umirujući učinak i često se koristi kako bi se poboljšala atmosfera u zajedničkim prostorijama⁹⁵.
6. **Dizajnerske inovacije:** Moderni hoteli sve više implementiraju pametne tehnologije i interaktivne elemente u biophilic dizajn. Na primjer, mobilne aplikacije koje omogućuju kontrolu osvjetljenja u sobama ovisno o prirodnom kretanju sunca, ili zidovi koji imitiraju vremenske uvjete izvana, nude gostima jedinstveno iskustvo koje kombinira tehnologiju i prirodu⁹⁶.

Implementacija biophilic designa u hotelijerstvu ne samo da privlači goste koji traže jedinstvena i zelena iskustva, već također može povećati ekonomske i ekološke performanse hotela. Ovaj pristup pridonosi stvaranju zdravijih i kreativnijih prostora, koji su uistinu u skladu s potrebama modernih putnika te promiču održivost kao integralni dio hotelskog poslovanja. Dugoročno, biophilic design može igrati vitalnu ulogu u razvoju pozitivnog brenda i većoj konkurentnosti na tržištu⁹⁷. Slijedi nekoliko primjera dizajnerskih elemenata na hotelima iz Hrvatske:

- **Hotel Lone, Rovinj:** Hotel Lone je značajan primjer uspješne implementacije biophilic designa u Hrvatskoj. Ovaj hotel koristi zračne vrtove i lokalne biljne vrste kako bi stvorio umirujuće i revitalizirajuće okruženje. Zeleni prostori unutar hotela ne samo da estetski

⁹⁴ Ryan, C., Browning, W. (2020) Nature Inside: A Biophilic Design Nature Inside: A Biophilic Design Guide, RIBA Publishing

⁹⁵ IBID

⁹⁶ IBID

⁹⁷ Beatley, T. (2011), Biophilic Cities: Intergrating Nature into Urban Design and Planning, Island Press

obogaćuju prostor već i poboljšavaju kvalitetu zraka, dok korištenje prirodnih materijala poput drveta dodaje toplinu i organskost unutarnjem uređenju hotela⁹⁸.

Slika 11. Unutrašnjost hotela Lone, Rovinj- zeleni prostori

Izvor: < <https://www.maistra.com/properties/hotel-lone/#/> > (Posjećeno: 28.07.2024.)

- **Hotel Dubrovnik Palace:** Hotel Dubrovnik Palace integrira prirodne oblike i materijale u svoj arhitektonski dizajn, koristeći lokalni kamen i drvo kako bi pružio autentično iskustvo koje je u harmoniji s prirodnim okruženjem Jadranskog mora. Mugastrovi i veliki balkoni omogućuju gostima izravan kontakt s prirodom, dok velike staklene površine unose obilje prirodne svjetlosti, čime se smanjuje potreba za umjetnom rasvjetom⁹⁹.

Slika 12. Hotel Dubrovnik Palace, Dubrovnik - korištenje lokalnog kamena u izgradnji

Izvor: < <https://www.adriaticluxuryhotels.com/hr/hotel-dubrovnik-palace/> > (Posjećeno: 28.07.2024.)

⁹⁸ Hotel Lone. (2023); Case Study on Sustainable Practices, Preuzeto s službene stranice hotela Lone. <https://www.maistra.com/properties/hotel-lone/#/>

⁹⁹ Hotel Dubrovnik Palace (2024); <https://www.adriaticluxuryhotels.com/hr/hotel-dubrovnik-palace/>

- **Grand Park Hotel Rovinj:** Ovaj hotel ističe se po korištenju širokih staklenih površina koje spajaju unutarnje prostore s vanjskim prirodnim pejzažom. Dizajn uključuje i brojne zelene terase i krovne vrtove koje dodatno povezuju goste s prirodom. Ovi elementi ne samo da poboljšavaju estetski doživljaj prostora, već i doprinose njegovoj energetskej učinkovitosti kroz izolaciju i smanjenje učinka toplinskih otoka¹⁰⁰.

Slika 13. Grand Park Hotel, Rovinj- korištenje širokih staklenih površina

Izvor: < <https://www.maistra.com/hr/smjestaj/grand-park-hotel-rovinj/#/> > (Posjećeno: 28.07.2024.)

- **Hotel Amarin, Rovinj:** Hotel Amarin je prilagođen obiteljima s djecom te koristi biophilic elemente kako bi kreirao zabavno i edukativno okruženje. Unutarnji prostori su obogaćeni biljkama i prirodnim svjetlom, a hotel nudi i vanjske prostore poput igrališta i tematskih vrtova koji potiču boravak na otvorenom i igru djece u prirodnom okruženju¹⁰¹.

Slika 14. Hotel Amarin, Rovinj- korištenje biophilic elemenata za zabavno i edukativno okruženje

Izvor: < <https://www.maistra.com/hr/smjestaj/family-hotel-amarin/#/> > (Posjećeno: 28.07.2024.)

¹⁰⁰ Grand Park hotel, Rovinj (2024); <https://www.maistra.com/hr/smjestaj/grand-park-hotel-rovinj/#/>

¹⁰¹ Hotel Amarin, Rovinj (2024); <https://www.maistra.com/hr/smjestaj/family-hotel-amarin/#/>

- **Maslina Resort, Hvar:** Maslina Resort na Hvaru nudi iskustvo luksuznog smještaja u potpunosti integriranog s prirodom. Koristeći lokalne i obnovljive materijale, kao i solarne panele za energiju, resort postavlja visoke standarde održive prakse. Njihovi vrtovi i biljni vrtovi ne samo da doprinose vizualnom aspektu već i podržavaju lokalnu faunu i bioraznolikost¹⁰².

Slika 15. Maslina Resort, Hvar- integracija s prirodom

Izvor: < <https://www.maslinaresort.com/> > (Posjećeno: 28.07.2024.)

Ovi primjeri iz hrvatskog hotelskog sektora pokazuju kako biophilic design može biti isprepleten u strukturalni i funkcionalni dizajn hotela, poboljšavajući održivost i čimbenike emocionalnog doživljaja gostiju. Takvi prostori ne privlače samo estetski, već jačaju ukupno blagostanje i ekološku svijest kod gostiju. Uvođenje biophilic design elemenata u hotele diljem Hrvatske jasno pokazuje prednosti takvog pristupa, gdje priroda nije samo ukras, već sastavni dio arhitektonskog i funkcionalnog dizajna. Ovi projekti dokazuju kako se prirodni elementi mogu strateški implementirati kako bi poboljšali iskustvo boravka gostiju, potaknuli održivost i istaknuli kulturnu autentičnost prostora. Integracija prirodnih materijala, održivih praksi, i estetskih implementacija prirode u hotelske prostore omogućava destinacijama da postignu viši nivo ekološke svijesti dok istovremeno pružaju izvanredno gostinjsko iskustvo. Kako biophilic design nastavlja evoluirati, očekuje se da će sve više hotela diljem svijeta usvojiti ovakve pristupe kako bi zadovoljili sve veća

¹⁰² Maslina Resort, Hvar (2024); <https://www.maslinaresort.com/>

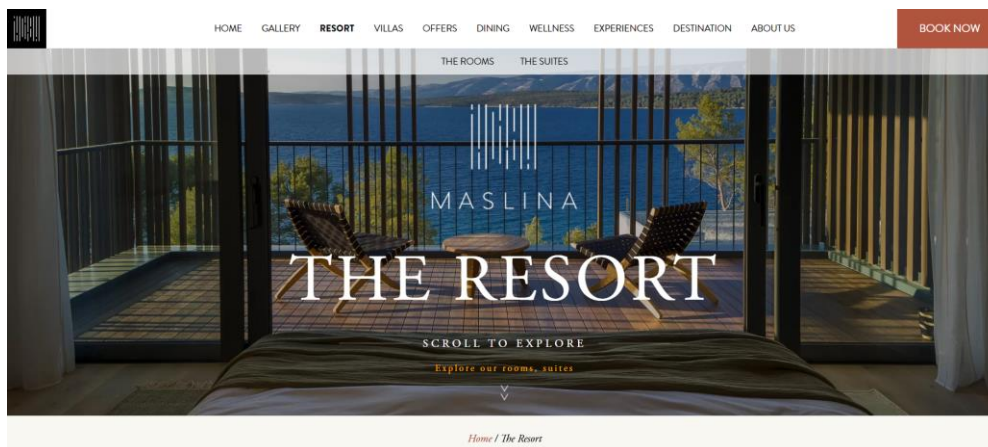
očekivanja suvremenih, ekološki osviještenih putnika, te time postavili nove standarde u globalnoj hotelijerskoj industriji.

4. STUDIJA SLUČAJA: USPOREDBA DVA HOTELA

U globalnoj turističkoj industriji, biophilic design postao je ključna komponenta za stvaranje atraktivnih i održivih hotelskih iskustava. Ovaj dizajn integrira prirodne elemente s arhitektonskim rješenjima kako bi poboljšao dobrobit korisnika, smanjio ekološki otisak i dodatno povezoao goste s okolišem. U ovom poglavlju, usporedba dvaju izvanrednih primjera primjene biophilic designa kroz studiju slučaja dva hotela - Maslina Resort na Hvaru i Hotel Park Royal Collection Pickering u Singapuru - pružit će detaljan uvid u različite načine na koje se ovaj dizajn prilagođava specifičnim potrebama i kontekstima. Maslina Resort na Hvaru predstavlja spoj luksuza i prirodne ljepote, u kojem su lokalni resursi i tradicija pretvoreni u prepoznatljiv dizajn koji naglašava ekološku osviještenost i autentičnost. S druge strane, Hotel Park Royal Collection Pickering u urbanom središtu Singapura koristi napredne tehnologije i inovativna arhitektonska rješenja za integraciju zelenih površina unutar gradskog pejzaža, stvarajući jedinstven kontrast modernog i prirodnog okoliša. Obzirom na njihove specifične lokacije i kulturni kontekst, obje destinacije demonstriraju kako biophilic design može biti inspirativan alat u oblikovanju prostora, nadahnjujući arhitekta i dizajnere diljem svijeta da ponovno osmotre odnos između građenog okoliša i prirode. Ovaj pregled istražiti će ključne značajke i prednosti svakog hotela, ilustrirajući filozofiju i praksu iza održivog i vizualno privlačnog dizajna.

4.1. Hotel u Hrvatskoj: Maslina Resort , Hvar

Slika 16. Naslovna strana službene web stranice Malsina Resorta na Hvaru

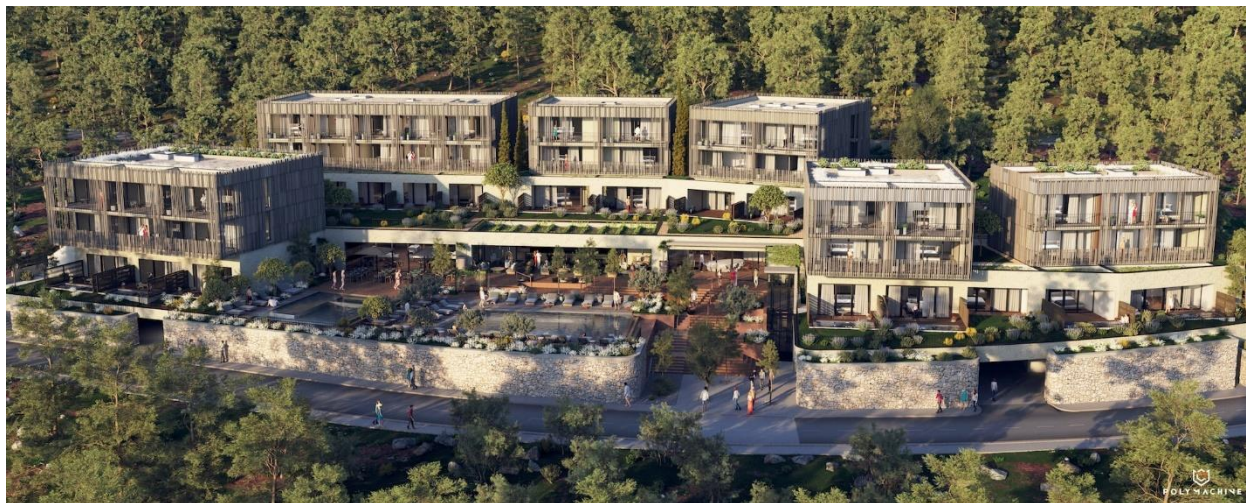
Izvor: < <https://www.maslinaresort.com/resort> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

Opis hotela s biophilic dizajnom:

Maslina Resort nalazi se u prekrasnoj uvali Maslinica na otoku Hvaru, Hrvatska. Resort se prostire na dva hektara bujne borove šume s kristalno čistim Jadranskim morem na dohvat ruke. Šetnja uz obalu od 20 minuta vodi vas do 2400 godina starog grada Starog Grada. Najbliže lokalne i međunarodne zračne luke otoku Hvaru su Split, Dubrovnik i Brač. Na otoku se također nalazi heliodrom, samo 1,5 kilometara od Maslina Resorta.¹⁰³

Najlakše je doći do Maslina Resorta iz Splita, Hrvatska. Iz splitske zračne luke do trajektne luke Split (u gradu) putuje se oko 30 minuta autobusom, taksijem ili organiziranim privatnim transferom. Trajekt do Starog Grada traje otprilike dva sata iz splitske trajektne luke, dok novi katamaran vozi jednom dnevno i putovanje traje jedan sat. Maslina Resort nalazi se samo pet minuta hoda od trajektne luke Stari Grad ili dvije minute vožnje automobilom. Maslina Resort predstavlja spoj luksuznog smještaja i duboke povezanosti s lokalnim okolišem Hvara, jednim od najljepših otoka na Jadranu. Dizajn hotela fokusira se na očuvanje prirodnih ljepota kroz integraciju autohtonih biljaka i ekoloških praksi u svakodnevno poslovanje.¹⁰⁴

Slika 17. Maslina Resort, Hvar

Izvor: < <https://www.maslinaresort.com/resort> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

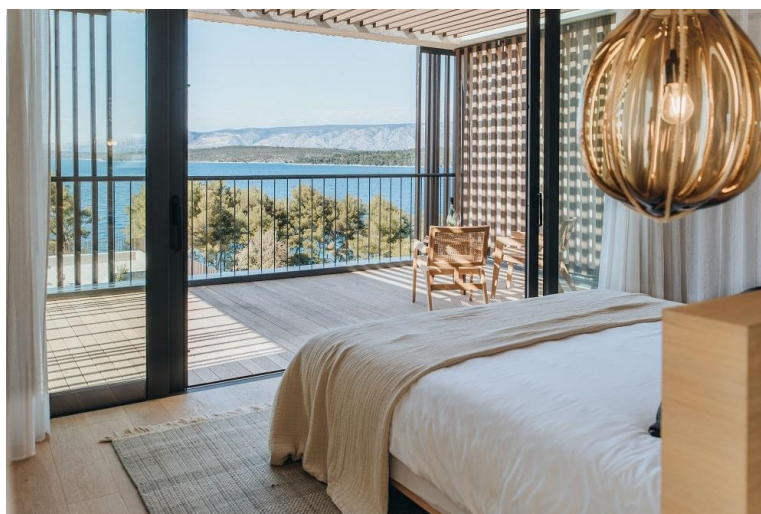
¹⁰³ Službena web stranica Maslina Resort, Hvar < <https://www.maslinaresort.com/resort> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

¹⁰⁴ IBID

Specifični aspekti biophilic dizajna primijenjeni u hotelu:¹⁰⁵

- Korištenje lokalnih materijala: Upotreba materijala poput hvarskog kamena i autohtonog drva utkano je u dizajn interijera i eksterijera, stvarajući harmoničan spoj s prirodnim okruženjem otoka.
- Zeleni krovovi i vrtovi: Kompleks uključuje velike terase sa zelenim krovovima, vrtovima prepunim lokalnog bilja, te privatne prostore za relaksaciju u prirodi. Ovi vrtovi omogućuju gostima direktnu konzumaciju iskustava povezanih s prirodom.
- Oprema i tehnologija: Fokusiran na održivost, hotel koristi solarne panele i sustave za prikupljanje kišnice, osiguravajući energetska i vodna samodostatnost.

Slika 18. Sobe Malina Resorta na Hvaru

Izvor: < <https://www.maslinaresort.com/resort> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

Osobitosti i prednosti za goste:¹⁰⁶

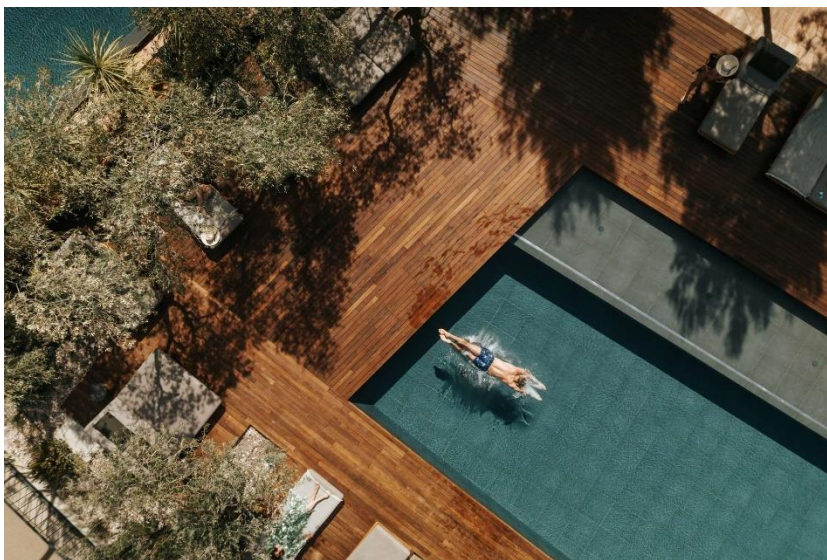
- Ekološka održivost i lokalno iskustvo: Dizajn hotela potiče ekološku osviještenost uporabom obnovljivih resursa i educiranjem gostiju kroz interakciju s prirodom.

¹⁰⁵ Službena web stranica Maslina Resort, Hvar < <https://www.maslinaresort.com/resort> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

¹⁰⁶ IBID

- Senzorna povezanost s lokalnim okolišem: Prostor resorta dizajnirani su tako da angažiraju sva osjetila, s posebnim naglaskom na mirise i zvukove prirode, čime se pojačava osjećaj opuštanja i obnove energije gostiju.
- Kulinarska ponuda i lokalni okusi: Koristeći svježe bilje i sastojke iz vlastitog vrta, hotel nudi autentično gastronomsko iskustvo, unoseći mediteranske okuse u jelovnik i time dodatno povezujući goste s lokalnom prirodom.
- Svaki detalj tog mjesta odražava autentičnost elemenata koji čine otok Hvar jedinstvenim, harmonizirajući mediteransku jednostavnost i francuski umjetnički stil s prirodnim materijalima.
- Jednom kad se gost smjesti, povijest i kultura Hvara ubrzo će mu se otkriti. On može upoznati priče sela kroz svaki detalj u unutarnjem dizajnu; dodir terakote, kamen s otoka Brača i četkani mesing, sve to uravnoteženo toplinom lokalnog drva.
- U skladu s filozofijom promišljenog luksuza, sadržaji su izrađeni od organskih sastojaka i lokalnih eteričnih ulja, bez parabena ili sintetičkih punila, koji su štetni za okoliš i zdravlje gosta.
- Sve sobe nude zadivljujući pogled na more ili panoramski pogled, uz mogućnost povezivanja soba.

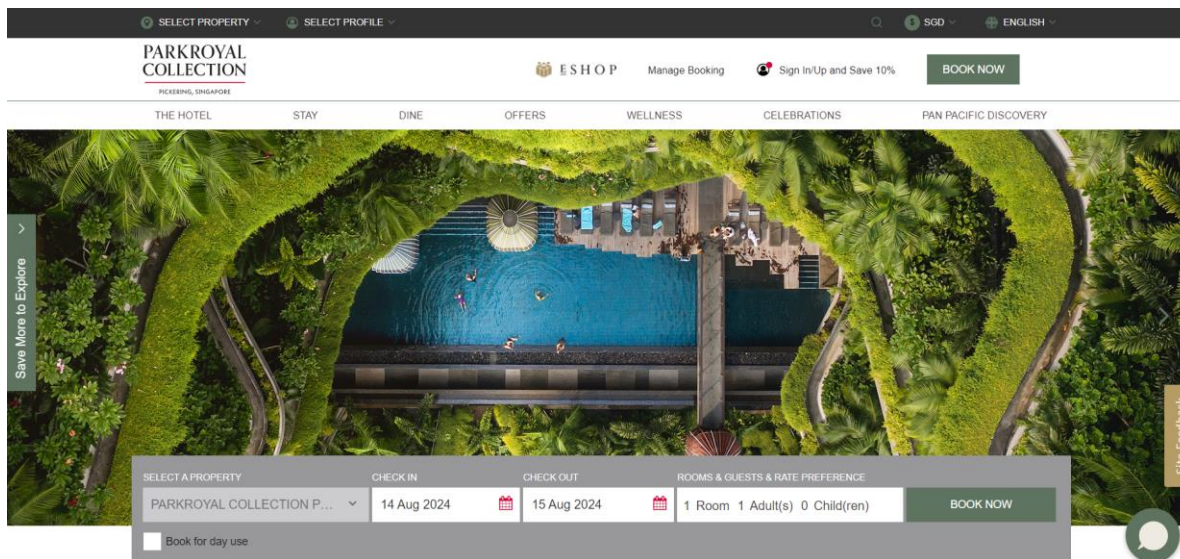
Slika 19. Maslina Resort, Hvar- potpuna povezanost s prirodom tijekom boravka

Izvor: < <https://www.maslinaresort.com/resort> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

4.2. Hotel U Inozemstvu: Hotel Park Royal Collection Pickering, Singapur

Slika 20. Naslovna strana službene web stranice Hotela Park Royal u Singapuru

Izvor: < <https://www.panpacific.com/en/hotels-and-resorts/pr-collection-pickering.html> >

(Posjećeno: 01.08.2024.)

Opis inozemnog hotela s biophilic dizajnom:

Smješten u srcu Singapura, Hotel Park Royal Collection Pickering ilustrira urbanu primjenu biophilic designa pri čemu transformira koncept održivog hotelijerstva unutar visoko urbaniziranog konteksta. Smješten pored stanice podzemne željeznice Chinatown MRT, PARKROYAL COLLECTION Pickering, Singapur nudi wellness kat s vanjskim bazenom, teretanom i šetnicom vrtom dugom 300 metara, visoko iznad razine ulice. Dostupan je besplatan Wi-Fi. Sobe su klimatizirane te nude pogled na grad ili vrt, a opremljene su osobnim sefom, ravnim TV-om s kabljskim programima i mini barom. Kupaonice unutar soba imaju sušilo za kosu, ogrtač i besplatne toaletne potrepštine.¹⁰⁷

¹⁰⁷ Službena web stranica Hotela ParkRoyal, Singapur < <https://www.panpacific.com/en/hotels-and-resorts/pr-collection-pickering.html> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

PARKROYAL COLLECTION Pickering, Singapur ima recepciju koja radi 24 sata i nudi uslugu pohrane prtljage. Dodatne pogodnosti uključuju poslovni centar i prostorije za sastanke ili bankete. Gosti se mogu opustiti na sunčanoj terasi ili se prepustiti masaži u spa centru. Restoran LIME poslužuje izvrstan izbor jela iz jugoistočne Azije i međunarodne kuhinje u modernom, ali toplom ambijentu. Ekskluzivno za goste soba iz kolekcije club, klub lounge na krovu pruža nevjerojatan 360-stupanjski pogled na obrise grada.¹⁰⁸

Slika 21. Hotel ParkRoyal, Singapur

Izvor: < <https://www.panpacific.com/en/hotels-and-resorts/pr-collection-pickering.html> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

Hotel se nalazi nasuprot parka Hong Lim i udaljen je nekoliko minuta hoda od živopisnog Chinatowna, Raffles Placea i Clarke Quayja, poznatog singapurskog noćnog distrikta. Popularna šoping četvrt Orchard Road udaljena je 15 minuta vožnje. Hotel je oko 20 minuta vožnje od međunarodne zračne luke Changi.

¹⁰⁸ Službena web stranica Hotela ParkRoyal, Singapur < <https://www.panpacific.com/en/hotels-and-resorts/pr-collection-pickering.html> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

Slika 22. Lobby hotela ParkRoyal, Singapur

Izvor: < <https://www.panpacific.com/en/hotels-and-resorts/pr-collection-pickering.html> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

Primjena biophilic dizajna i inovacije:¹⁰⁹

- Zeleni stupovi i viseći vrtovi: Hotel sadrži jedinstveni zeleni dizajn koji uključuje viseće vrtove i impresivne zelene fasade, stvarajući vertikalne šume i šetališta unutar urbanog okruženja.
- Voda kao dizajnerski element: Mnoštvo vodnih površina uključujući bazene i umjetna jezera integrirano je kako bi se smanjila buka i poboljšala ambijent unutar hotelskog kompleksa.
- Pametni sustavi za uštedu energije: Hotel primjenjuje napredne energetske sustave koji optimiziraju potrošnju, koristeći senzore za svjetlo i prisutnost, čime se dramatično smanjuje energetska potrošnja.

¹⁰⁹ Službena web stranica Hotela ParkRoyal, Singapur < <https://www.panpacific.com/en/hotels-and-resorts/pr-collection-pickering.html> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

Slika 23. Sobe hotela ParkRoyal Singapur

Izvor: < <https://www.panpacific.com/en/hotels-and-resorts/pr-collection-pickering.html> > (Posjećeno: 01.08.2024.)

Usporedba s hotelom u Hrvatskoj:

- Lokacija i integracija: Dok Maslina Resort koristi svoju izoliranu, zemaljsku ljepotu otoka Hvara za stvaranje opuštajućeg utočišta, Park Royal Collection Pickering pokazuje kako biophilic design može omekšati užurbanost urbanih sredina stvarajući oaze mira korištenjem arhitekture.
- Pristup ekosustavima: Park Royal koristi inovacije za podršku urbane ekosustavne raznolikosti, dok Maslina Resort unapređuje prirodnu bioraznolikost korištenjem lokalnih resursa i održivog upravljanja okolišem.
- Fokus na iskustvo gosta: Oba hotela posvećuju veliku pažnju stvaranju jedinstvenog iskustva za goste kroz biophilic dizajn, ali svaki sa svojim jedinstvenim aspektom. Maslina Resort fokusira se na pružanje iskustva koje je u skladu s prirodnim pitoresknim ljepotama Hvara, čime se gostima pruža prilika za povezivanje s lokalnom kulturom i okolišem.

Nasuprot tome, Hotel Park Royal Collection Pickering pruža imponantno tehnološko i estetski zadovoljavajuće iskustvo unutar užurbanog gradskog konteksta, omogućujući bijeg od gradskog kaosa u luksuznoj „urbanoj džungli“.

- Tehnološke inovacije: Dok Maslina Resort naglasak stavlja na korištenje prirodnih materijala i održivih praksi u više tradicionalnom smislu, Park Royal Collection koristi napredne tehnologije kako bi donio zelenilo i prirodu u grad, pokazujući kako tehnološke inovacije mogu podržati i olakšati održivu gradnju i život u gradovima.
- Ekološka strategija: Oba hotela pridaju važnost održivosti, ali se metode i pristupi prilagođavaju njihovim specifičnim lokacijama i kontekstima. Maslina Resort koristi dugoročne strategije za očuvanje okoliša kroz lokalne resurse, dok Park Royal Collection usvaja urbane strategije za smanjenje zagađenja i povećanje zelenih površina unutar gradske infrastrukture.

Ova dva hotela pružaju sveobuhvatne primjere kako biophilic design može prilagoditi i povezati filozofiju održivosti i dizajna s različitim prirodnim i urbanim zahtjevima. Dok Maslina Resort koristi svoju osamljenost i prirodne ljepote Hvara za stvaranje mirnog utočišta integriranog s lokalnim tikovinama, Park Royal Collection Pickering uspješno donosi biophilic dizajn unutar užurbanog, visokotehnološkog okruženja Singapura, pokazujući da su zeleni urbanizam i visoka stopa urbanizacije međusobno povezani kada je dobro smisleni dizajn prisutan. Ovi usporedni primjeri potiču arhitekta i dizajnere da istraže i primjenjuju biophilic elemente u svoju praksu, prilagođavajući ih specifičnim potrebama i lokacijama kako bi promovirali ekološku svijest i poboljšali kvalitetu života gostiju svih vrsta.

5. ANALIZA I USPOREDBA

Biophilic design nije samo arhitektonska strategija, već inovativan pristup koji obogaćuje iskustvo gostiju i unaprjeđuje poslovanje hotela. U ovoj analizi, fokusirat ćemo se na sličnosti i razlike među hotelima, učinkovitost i utjecaj biophilic designa na iskustvo gostiju te na to kako ovaj dizajn utječe na poslovanje hotela i njihov imidž.

Slijedi prikaz tablice usporedbe između Maslina Resorta na Hvaru i PARKROYAL COLLECTION Pickering u Singapuru, prema različitim aspektima biophilic designa i hotelskog iskustva

Tablica 1. Usporedba hotela Maslina Resort, Hvar i ParkRoyal Collection Pickering, Singapur prema različitim aspektima biophilic designa

ASPEKT	MASLINA RESORT, Hvar	PARKROYAL COLLECTION Pickering, Singapur
LOKACIJA	Otok Hvar, Hrvatska, smješten u bujnoj borovoj šumi kraj Jadranskog mora.	Grad Singapur, centralni poslovni distrikt, blizina urbanih sadržaja.
ARHITEKTONSKI STIL	Mediterski dizajn s korištenjem lokalnog kamena i drva.	Moderni dizajn s vertikalnim vrtovima i visokom zelenom infrastrukturom.
PRIRODNI ELEMENTI	Vrtovi, mediteranske biljke, kamen, drvo.	Vertikalni vrtovi, terasa s vrtovima iznad razine ulice.
EKOLOŠKE PRAKSE	Solarni paneli, štednja vode, korištenje lokalnih proizvoda.	Visoka energetska učinkovitost, pametne tehnologije, zelene oaze.

GOSTINJSKO ISKUSTVO	Luksuzni smještaj s mediteranskim ugođajem, kulturna povezanost.	Urban, revitalizirajući smještaj u srcu grada, moderne pogodnosti.
SUDJELOVANJE S PRIRODOM	Aktivan kontakt kroz vrtove, aktivnosti na otvorenom i prirodu.	Panoramski vrtovi, pogled na grad, bazen s pogledom na gradsku vegetaciju.
KULTURNA INTEGRACIJA	Fokus na lokalnu kulturu, gastronomiju i povijest Hvara.	Trendovski urbani sadržaji s naglaskom na globalnu kuhinju i lifestyle.
TEHNOLOGIJA I INOVACIJA	Održivi tehnološki sustavi za grijanje i hlađenje.	Smart tehnologije, integracija prirode u zgrade kao glavna atrakcija.
ODRŽIVOST I CERTIFIKATI	Fokus na lokalne resurse, potencijalno manje formalnih certifikata.	Među prvim hotelima s velikim certifikatima za ekologiju u gradovima.

Izvor: Izrada autora prema podacima sa službenih web stranica hotela

Ova tablica naglašava kako dva različita hotelska koncepta mogu koristiti biophilic design i održive prakse da stvore jedinstveno gostinjsko iskustvo, prilagođeno različitim geografskim, kulturnim i urbanim kontekstima.

5.1. Sličnosti i razlike među hotelima

Sličnosti: Maslina Resort i Hotel Park Royal Collection Pickering, iako smješteni u značajno različitim kulturnim i prirodnim kontekstima, dijele zajednički cilj integracije prirode u iskustvo hotela putem biophilic designa. Oboje ističu važnost zelenih površina; Maslina kroz zračne vrtove i lokalne biljne vrste, a Park Royal kroz vertikale i viseće vrtove. Oba hotela također koriste prirodne materijale kako bi unijeli toplinu i autentičnost u prostorne kompozicije, istodobno smanjujući ekološki otisak.

Razlike: Ključna razlika leži u njihovoj lokaciji i ulozi u okruženju. Maslina Resort nalazi se u prirodnom okruženju otoka Hvara, maksimalno koristeći prirodnu ljepotu lokacije za intimizaciju s gostima i kulturnu integraciju. S druge strane, Hotel Park Royal Collection Pickering smješten je usred urbanog pejzaža Singapura i koristi biophilic design za stvaranje oaze mira u inače užurbanom gradu. Njihov pristup zelenilu također se razlikuje: Maslina se fokusira na integraciju s lokalnom florom, dok Park Royal koristi dizajnerske inovacije kako bi uveo biljni pokrov u urbani kontekst.

5.2. Učinkovitost i utjecaj biophilic designa na iskustvo gostiju

Biophilic design izravno pozitivno utječe na iskustvo gostiju obaju hotela. U Maslina Resortu, gostima se nudi holistički pristup wellnessu kroz prirodne prostore koji potiču opuštanje, smirenost i povezivanje s prirodnim okolišem. Opuštajući ambijent podržan je prirodnom rasvjetom i materijalima koji stvaraju osjećaj autentičnosti. Gosti često izvještavaju o smanjenju stresa i većem osjećaju blagostanja, što potiče želju za povratkom i preporuku. U Hotel Park Royal Collection Pickering, gosti cijene inovativna dizajnerska rješenja koja unose zelenilo unutar urbanog skopa. Viseći vrtovi i vodeni elementi pomažu u formiranju vizualno zadivljujućeg i umirujućeg prostora, izbjegavajući osjećaj gužve metropole i nudeći bijeg u prirodni svijet. Oba hotela donose koristi ne samo kroz estetsku vrijednost, već i kroz poboljšanje kvalitete zraka i ambijenta koji utječu na zdravlje gostiju.

5.3. Utjecaj na poslovanje hotela i imidž

Maslina Resort se s biophilic dizajnom pozicionira kao lider u održivom luksuzu. Koristeći lokalne resurse i promičući ekološki osviješten način života, hotel privlači goste koji cijene održivi luksuz. To im omogućuje da izgrade snažan imidž temeljen na autentičnosti i kvaliteti, čime povećavaju vrijednost svoje marke i diferenciraju se na tržištu. Hotel Park Royal Collection Pickering koristi svoj jedinstveni dizajn kao ključnu marketinšku prednost u pretrpanom urbanom okruženju. Njihova sposobnost da integriraju ekologiju u urbani pejzaž bez narušavanja luksuza ili modernosti učinila ih je zaštitnim znakom suvremenog i odgovornog dizajna u hotelijerstvu. To jača njihov imidž kao inovativnog lidera u održivom urbanizmu, privlačeći klijentelu koja traži sofisticirani bijeg iz urbane vreve.

Ova dva primjera pokazuju kako biophilic design nije samo estetski ili ekološki trend, već strateški alat koji može oblikovati budućnost hotelijerstva kroz usmjeravanje prema održivosti, konkurentskoj prednosti i poboljšanju gostinjskog iskustva. Oba hotela kroz svoj dizajn utječu na širu percepciju imidža okoliša u kojem posluju. Maslina Resort, koristeći lokalne resurse i promičući prirodni dizajn, doprinosi percepciji Hvara kao destinacije koja balansira između luksuza i ekološke osjetljivosti. Njihova ponuda usmjerena na wellness i autentična iskustva potiče obrazovanije i ekološki osviještene putnike na posjet. S druge strane, Hotel Park Royal Collection Pickering funkcionira kao primjer održivosti unutar visokorazvijenog urbanog okruženja, dokazuje da je moguć sklad između betonizirane metropole i prirodnog zelenila. Njihov pristup inovacijama potiče gradske hotele diljem svijeta da razmisle o svojoj ulozi u promociji zelenih gradova i potiče daljnje investicije u zeleni urbanizam.

S obzirom na ove pokazatelje, jasno je da biophilic design ne samo da obogaćuje iskustvo gostiju, već također pruža dugoročne poslovne prednosti za hotele, kao što su povećana lojalnost gostiju, poboljšan imidž i konkurentska prednost. Ideje iz ove analize mogu poslužiti kao smjernice i inspiracija za daljnje projekte koji teže integriranju prirode u izgrađene prostore, tražeći najbolje iz oba svijeta – udobnosti i održivosti.

U kontekstu budućih smjerova razvoja zahvaljujući biophilic designu, može se primijetiti kako se sve više hotela okreće ovom pristupu kao ključnom elementu diferencijacije na tržištu. Ovaj dizajn unapređuje ne samo marketinške poruke već stvarno poboljšava ukupni ekološki otisak. Biophilic dizajn pokazuje se kao most između želje za modernim luksuzom i imperativa održivosti, povezujući gosti s prostorom kroz fizički i emocionalni osjećaj pripadnosti. Za hotele poput Maslina Resorta i Park Royal Collection Pickering, uspjesi ovih strategija unutar njihovih dizajnerskih filozofija ne bi se trebali gledati samo u terminima poslovne prednosti, već i kao odgovor na sve veću potražnju za destinacijama koje poštuju i integriraju prirodne elemente.

Hoteli sada ne samo da privlače klijente zbog svoje ponude i usluga već i zbog svjetonazora koji funkcionira skladno s prirodom, stvarajući iskustva koja su ravnoteža između interijera i eksterijera, kulture i prirode, osiguravajući da budu vjerodostojni ambasadori održivog turizma. U budućnosti ćemo svi vjerojatno svjedočiti većem broju inicijativa koje kombiniraju biophilic

principe s naprednim tehnologijama, stvarajući inteligentne zgrade koje aktivno koegzistiraju i obogaćuju svoje okoliše. To će redefinirati standarde gostoprimstva, iz temelja transformirajući ono što znači biti gost u svijetu gdje održivost postaje nužnost, a ne izbor.

ZAKLJUČAK

U današnjem svijetu, gdje su održivost i očuvanje okoliša postali prioriteti, suvremeno hotelijerstvo okreće se biophilic designu kao ključnom pristupu u stvaranju prostornih iskustava koja su zdravija i više u skladu s prirodom. Ovaj pristup ne samo da poboljšava estetiku hotela već pruža i niz funkcionalnih prednosti koje unapređuju dobrobit gostiju i operativnu učinkovitost hotela. Suvremeni hoteli koji usvajaju biophilic design integriraju prirodu u svoje arhitektonske i dizajnerske planove, reflektirajući rastući trend povezivanja s prirodom u urbanim, suburbanim i ruralnim sredinama. Studije slučaja poput Maslina Resorta u Hvaru i Hotel Park Royal Collection Pickering u Singapuru prikazuju kako različite primjene ovog dizajna mogu ispuniti očekivanja gostiju tražeći jedinstvene, ali održive doživljaje.

Biophilic design pruža više od vizualne privlačnosti; doprinosi zdravlju korisnika, smanjenju stresa i poboljšanom općem raspoloženju. Hoteli koji koriste ovaj dizajn oduševljavaju goste toplinom i autentičnošću prostora, a istovremeno smanjuju potrošnju energije putem boljeg osvjetljenja i ventilacije. Ovo vodi ka boljim ekonomskim rezultatima i povećanoj lojalnosti gostiju koji cijene ekološki osviješten pristup. Biophilic design, kao sveobuhvatan pristup integraciji prirodnih elemenata u arhitektonske i dizajnerske projekte, revolutionira hotelsku industriju na globalnoj razini. U svojoj srži, ovaj dizajn nastoji zadovoljiti urođenu ljudsku potrebu za povezivanjem s prirodom, stvarajući doživljaje koji obogaćuju svakodnevni život gostiju i unapređuju operativnu održivost hotela.

Analizirajući primjere kao što su Maslina Resort na Hvaru i Hotel Park Royal Collection Pickering u Singapuru, jasno je da biophilic design može biti učinkovit bez obzira na geografski i kulturni kontekst. Maslina Resort pokazuje kako regionalna otočka ljepota i lokalni resursi mogu biti u središtu fokusa, dok singapurski hoteli demonstriraju sposobnost tehnologije i inovacija u pretvaranju gustog urbanog krajobraza u zelenu oazu. Oba hotela pokazuju kako primjena biophilic designa ne samo da poboljšava iskustvo gosta kroz estetsku privlačnost i opuštanje, već također smanjuje ekološki otisak građevina i tržišno pozicionira hotele kao predvodnike održivosti. Ovi primjeri ukazuju na važnost integriranja prirodnih elemenata kao sustavnog dijela hotelskog razvoja i poslovne strategije.

Biophilic design u hotelijerstvu nudi brojne prednosti koje se protežu izvan pukog vizualnog užitka. Prvo, povećana povezanost s prirodom smanjuje stres i poboljšava mentalno blagostanje gostiju, stvarajući pozitivne osjećaje koji potiču lojalnost i vraćanja gostiju. Nadalje, prostori koji koriste biophilic princip često poboljšavaju kvalitetu unutarnje klime, smanjujući potrebu za umjetnom rasvjetom i ventilacijom, čime se štedi energija i smanjuju operativni troškovi. Drugo, biophilic design može značajno podići konkurentsku sposobnost hotela promoviranjem jedinstvenih iskustava koja privlače ekološki osviještene putnike. To nije samo marketing, već proaktivni način za stvaranje dugoročnih odnosa s gostima koji cijene održive prakse i koji će vjerojatnije preporučiti hotel drugima. Jačanje suradnje između arhitekata, ekologa i hotelijera moglo bi olakšati prijenos znanja i praksi diljem sektora, pomažući u stvaranju globalne zajednice posvećene održivoj izgradnji. Kroz takvu suradnju, industrija hotelijerstva može se pripremiti za budućnost u kojoj ekološka osviještenost nije opcija, već nužnost.

Kako bi dodatno promicali beneficije biophilic designa u hotelijerstvu, preporuča se provođenje opsežnih istraživanja koja će kvantificirati učinke ovog pristupa na zadovoljstvo gostiju i operativne uštede. Daljnje inovacije u oblasti održivog dizajna trebale bi ciljano usmjeravati prirodne elemente kroz tehnološka rješenja koja poboljšavaju ekološku učinkovitost i korisničko iskustvo. Suradnja između dizajnera, ekologa i hotelijera trebala bi stvoriti nove standarde za hotelsku industriju koja teži prema holističkom pristupu dizajnu.

Može se zaključiti kako biophilic design oblikuje budućnost suvremenog hotelijerstva ističući važnost usklađivanja sa prirodom i ponudom zdravijih, održivih prostora koji pružaju dublju povezanost s okolišem. Ova sinergija između prirode i čovjeka postavlja temelj za odgovornije i privlačnije iskustvo gostoprimstva, koje će se nastaviti razvijati kako zahtjevi za održivostom i dalje budu oblikovali industriju.

LITERATURA

KNJIGE:

1. Floričić, T. (2022). *Suvremeno hotelijerstvo - izazovi nove konkurentnosti*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković"
2. Bjelica, A., Blažević B., Črnjar, M., Knežević, R., *Održivi razvoj turizma*. Opatija: Fakultet za turistički i hotelski menadžment, 2005.
3. Gržinić, J. (2019). *Uvod u turizam- povijest, razvoj, perspektive*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula
4. Gržinić, J., Bevanda, V. (2014). *Suvremeni trendovi u turizmu*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
5. Kellert, S. R., & Calabrese, E. F. (2015). *The Practice of Biophilic Design*. Yale University Press.
6. Wilson, E. O. (1984). *Biophilia*. Cambridge, MA: Harvard University Press
7. Stephen R., Kellert, Heerwagen, J., Mador, M. (2011), *Biophilic design: The Theory, Science and Practice of bringing Buildings to Life*, Wiley
8. Beatley, T. (2011), *Biophilic Cities: Intergrating Nature into Urban Design and Planning*, Island Press
9. Ryan, C., Browning, W. (2020) *Nature Inside: A Biophilic Design Nature Inside: A Biophilic Design Guide*, RIBA Publishing
10. Cerović, Z., *Hotelski menadžment*, Fakultet za turistički i hotelski menadžment Opatija, Opatija, 2003
11. Galičić, V., Laškarin M., *Principi i praksa turizma i hotelijerstva*, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija, 2016.
12. Pirjevec, B., Kesar, O. 2002: *Počela turizma*, Mikrorad, Zagreb

ČASOPISI:

- Olorunsegun, A. H. (2024.) The effect of biophilic design on customer's subjective well-being in the hotel lobbies,
- Chengli, S. (2022.) Journal of Hospitality and Tourism Management, Elsevier

INTERNETSKE STRANICE:

- Accor Hotels. (2023); All Safe and Flexible Booking Policies, Preuzeto s Accor Hotels službene stranice < <https://all.accor.com/a/en.html> >
- Arenaturist Grupa. (2024). Izvještaj o održivosti 2023. Preuzeto s službene stranice Arenaturist Grupe. < <https://www.arenahotels.com/hr> >
- Bosco Verticale, Milano: < <https://www.ekovjesnik.hr/clanak/49/projekt-bosco-verticale-boeri-studio-milano> >
- Esplanade Zagreb Hotel. (2024); Zeleni program za goste, Preuzeto s Esplanade Zagreb službene stranice < <https://esplanade.hr/> >
- Falkensteiner Hotels & Residences, (2024); Our Commitment to Sustainable Tourism, Preuzeto s Falkensteiner službene stranice. < <https://www.falkensteiner.com/en> >
- Grand Park hotel, Rovinj (2024); < <https://www.maistra.com/hr/smjestaj/grand-park-hotel-rovinj/#/> >
- Hotel Amarin, Rovinj (2024); < <https://www.maistra.com/hr/smjestaj/family-hotel-amarin/#/> >
- Hotel Bellevue, Lošinj. (2024); Local Partnerships and Community Engagement Initiatives, Preuzeto s službene stranice Hotel Bellevue < <https://www.lostinj-hotels.com/hr/hoteli-i-vile/hotel-bellevue/> >
- Hotel Dubrovnik Palace (2024); < <https://www.adriaticluxuryhotels.com/hr/hotel-dubrovnik-palace/> >
- Hotel Lone. (2023); Case Study on Sustainable Practices, Preuzeto s službene stranice hotela Lone < <https://www.maistra.com/hr/smjestaj/hotel-lone/#/> >
- Hotel Lone. (2023); Case Study on Sustainable Practices, Preuzeto s službene stranice hotela Lone. < <https://www.maistra.com/properties/hotel-lone/#/> >

- Maslina Resort, Hvar (2024); < <https://www.maslinaresort.com/> >
- Radisson Hotel Group. (2024); Sustainability Initiatives at Radisson Blu Hotels, Preuzeto s Radisson službene stranice < <https://www.radissonhotels.com/en-us/> >
- Ritz-Carlton. (2023); Ritz-Carlton Mobile App Features; Preuzeto s Ritz-Carlton službene stranice < <https://www.moacreative.com/our-work/ritz-carlton/> >
- Službena web stranica Hotela ParkRoyal, Singapur < <https://www.panpacific.com/en/hotels-and-resorts/pr-collection-pickering.html> >
- Unošenje prirode u dizajn interijera: < <https://home.sfera.ba/unosenje-prirode-u-dizajn-interijera/> >
- Unošenje prirodnog svjetla u unutarnji interijer: < <https://constructive-voices.com/bs/biofilni-dizajn-u-zdravstvu/> >
- Villa Dubrovnik. (2024). Studija slučaja: Održivo poslovanje. Preuzeto s službene stranice hotela Villa Dubrovnik < <https://www.villa-dubrovnik.hr/hr/> >
- Zeleni zidovi- integracija prirodnih elemenata i biljaka u unutarnji interijer: < <https://constructive-voices.com/hr/biophilic-design-in-the-workplace/> > (Posjećeno 05.04.2024.)
- Wellnes design consultants < <https://biofilico.com/news/biophilic-design-sustainable-interiors-green-buildings> >

POPIS SLIKA

Slika 1. Hotel Savoy, London.....	4
Slika 2. Hotel Plaza, New York, otvoren 1890. godine	6
Slika 3. Najstariji hotel na istočnoj obali Jadrana otvoren 1884. godine kao prvi luksuzni objekt u Opatiji	6
Slika 4. Put Svile	8
Slika 5. The Ritz-Carlton mobilna aplikacija	11
Slika 6. Ključni principi Biophilic designa	21
Slika 7. Unošenje prirode u dizajn interijera	25
Slika 8. Bosco Verticale, Milano	30
Slika 9. Unošenje prirodnog svjetla u unutarnji interijer	32
Slika 10. Zeleni zidovi- integracija prirodnih elemenata i biljaka u unutarnji interijer	33
Slika 11. Unutrašnjost hotela Lone, Rovinj- zeleni prostori	44
Slika 12. Hotel Dubrovnik Palace, Dubrovnik - korištenje lokalnog kamena u izgradnji	44
Slika 13. Grand Park Hotel, Rovinj- korištenje širokih staklenih površina	45
Slika 14. Hotel Amarin, Rovinj- korištenje biophilic elemenata za zabavno i edukativno okruženje	45
Slika 15. Maslina Resort, Hvar- integracija s prirodom.....	46
Slika 16. Naslovna strana službene web stranice Malsina Resorta na Hvaru	48
Slika 17. Maslina Resort, Hvar.....	49
Slika 18. Sobe Malina Resorta na Hvaru.....	50
Slika 19. Maslina Resort, Hvar- potpuna povezanost s prirodom tijekom boravka.....	51
Slika 20. Naslovna strana službene web stranice Hotela Park Royal u Singapuru	52
Slika 21. Hotel ParkRoyal, Singapur.....	53
Slika 22. Lobby hotela ParkRoyal, Singapur	54

Slika 24. Sobe hotela ParkRoyal Singapur..... 55

POPIS TABLICA

Tablica 1. Usporedba hotela Maslina Resort, Hvar i ParkRoyal Collection Pickering, Singapur prema različitim aspektima biophilic designa.....	57
---	----